

POSTRZEGANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW POWIATU RADOMSKIEGO

**Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
w Radomiu**

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
2. Ogólne założenia badania	4
3. Problematyka badania	4
4. Dobór próby oraz narzędzia badawcze	5
5. Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców	7
5.1 Dobór próby	7
5.2 Problemy społeczne mieszkańców powiatu radomskiego	11
6. Postrzeganie problemów społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami, które zamieszkują powiat radomski	34
6.1 Dobór próby	34
6.2 Problemy społeczne osób z niepełnosprawnościami	37
7. Analiza wyników	53
7.1 Mieszkańcy	53
7.2 Osoby z niepełnosprawnościami	55
8. Rekomendacje dla powiatu radomskiego	57

1. Wprowadzenie

Spoleczność – według definicji K.A. Wojtaszczyk, społecznością nazywamy zbiorowość, w której więzi i stosunki społeczne, tworzą w miarę uporządkowany i kompletny układ. Możemy mówić o kilku rodzajach społeczności:

- Lokalnej (obejmującej wszystkich, którzy mieszkają na określonym terenie (np. w mieście, na wsi, dzielnicy);
- Regionalnej (obejmującej ludzi mieszkających w pewnym rejonie administracyjnym np. powiecie, województwie);
- Państwowej (obejmującej wszystkich ludzi, którzy mieszkają na terytorium i w granicach jednego państwa);
- Światowej (obejmującej ludzi z różnych rejonów świata, którzy jednak posiadają wspólne interesy np. z dziedziny ekonomii, czy gospodarki).

Dodatkowo, możemy zadać sobie pytanie „co to jest społeczeństwo? Według K.A Wojtaszczyk *„Społeczeństwo to duża, wyraźnie wyodrębniona społeczność, która stanowi pewien zamknięty układ, mający wyspecjalizowane instytucje różnego typu (ekonomiczne, polityczne, kulturowe itp.) integrujące mniejsze społeczności i zbiorowości wchodzące w jej skład”*¹. Wszystkich ról i postaw, związanych z życiem w społeczeństwie, człowiek uczy się w czasie tzw. procesu socjalizacji. Składa się on z dwóch etapów: tzw. socjalizacji pierwotnej, mającej miejsce w okresie dzieciństwa, oraz socjalizacji wtórnej, która ma miejsce w dorosłym życiu człowieka.

Duży wpływ na strukturę społeczną, mają następujące czynniki:

- Ekonomiczne (np. rozwój gospodarczy, podział pracy, posiadane zasoby sił roboczych);
- Demograficzne (skład ludności, wiek, płeć, miejsce zamieszkania);
- Geograficzne (ukształtowanie powierzchni, bogactwa naturalne, klimat);
- Ustrojowe;
- Ideologiczne;

---

¹ Wojtaszczyk K.A. (1997), „Wiedza o społeczeństwie”, Warszawa.

- Kulturowe.

Trzeba wspomnieć również o zjawisku jakim jest problem społeczny. Jest to sytuacja, która dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problem społeczny możemy rozpatrywać w dwóch znaczeniach:

- **znaczenie szerokie** – stosuje się go, gdy chcemy opisać zjawiska, które są lub mogą w przyszłości stanowić przedmiot zainteresowania socjologii lub innych nauk społecznych;
- **znaczenie węższe** – czyli problemy, które powstały w wyniku zjawisk, jakie są nie tylko przedmiotem refleksji uczonych, ale i przedmiotem ogólnego zainteresowania ludzi danego społeczeństwa; są to problemy niezgodne z normami przyjętymi przez ogół oraz takie, których pokonanie możliwe jest wspólnymi siłami².

Jako problem społeczny uznaje się w danym społeczeństwie to, co jest zjawiskiem niepożądanym czy kłopotliwym, należy pamiętać, że to, co dla jednej wspólnoty ludzi może stanowić problem, w innej grupie osób wcale nie musi nim być, warunki społeczne, gospodarcze czy polityczne determinują postrzeganie zjawisk oraz zachowań jako problem w danym społeczeństwie. Można wyróżnić dwa rodzaje problemów społecznych:

- Jawny problem społeczny – występuje w momencie, w którym dane zjawisko społeczne uznawane jest jako negatywne przez większą część społeczeństwa. Problem w takim przypadku ma szeroki zasięg, a chęć jego rozwiązania aprobowana jest przez dużą część ludzi. W ramach tego rodzaju problemu wyróżniamy dwie grupy: różne formy dezorganizacji społecznej, a także zachowania odbiegające od wzorców społecznych, np. alkoholizm, przestępczość, narkotyki, choroby psychiczne, patologie życia seksualnego; problemy o charakterze „globalnym”, np. kryzys ludnościowy świata, stosunki etniczne i rasowe, dezorganizacja rodziny, ubóstwo i niska pozycja społeczna;
- Ukryty problem społeczny – rodzaj problemu, w którym społeczeństwo nie do końca sobie zdaje sprawę z jego istnienia; mity oraz stereotypy powodują, że niektóre problemy ukryte zostają przeoczone; w takim przypadku niezbędne jest

---

² Sztumski J. (2010), Wstęp do metod i technik badań społecznych, „Śląsk”, Katowice.

przeprowadzanie badań socjologicznych, które będą w stanie nakreślić niewidoczny dla wielu problem³.

2. Ogólne założenia badania

Niniejsza diagnoza społeczna realizowana na zlecenie powiatu radomskiego ma na celu ukazanie skali problemów społecznych, z perspektywy dorosłych osób zamieszkujących ten teren. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- scharakteryzowania postaw mieszkańców wobec istotnych problemów społecznych wskazanych przez respondentów;
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień i przemocy, ubóstwa, bezrobocia, osób z niepełnosprawnością, a także długotrwale chorych, czy też problemów osób starszych oraz młodzieży;
- zidentyfikowania skutków występujących problemów;
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

3. Problematyka badania

Celem przeprowadzonych badań była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie powiatu. Badany obszar dotyczył poniższych kwestii:

- warunków życia mieszkańców powiatu, w tym dostępności do opieki zdrowotnej, miejsc spędzania czasu wolnego oraz dostępności do transportu publicznego w powiecie radomskim,
- przyczyn problemów społecznych,
- ubóstwa,
- sytuacji osób z niepełnosprawnością, długotrwale chorych,
- poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu radomskiego,
- bezrobocia,

---

³ Tamże.

- wykluczenia społecznego,
- uzależnień i przemocy domowej,
- problemów osób starszych oraz młodzieży,
- sytuacji osób z niepełnosprawnościami,
- zaangażowania władz w rozwiązywanie problemów społecznych i zadowolenia wobec oferty wsparcia dla mieszkańców powiatu.

4. Dobór próby oraz narzędzia badawcze

Na potrzeby niniejszej diagnozy zdecydowano się na zastosowanie nieprobabilistycznego doboru próby losowej, ze względu na fakt, iż był on najbardziej odpowiedni do ustalonych celów badawczych.

Badania zostały przeprowadzane w 2024 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 389 osób zamieszkujących powiat radomski. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na badanym terenie oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród mieszkańców na terenie powiatu radomskiego za pomocą metody CAWI⁴ (badanie za pomocą ankiety internetowej) oraz za pomocą metody PAPI⁵. Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie powiatu radomskiego. Uzupełnione ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość.

Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie powiatu radomskiego, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców. Kwestionariusz ankiety opracowanej na potrzeby niniejszej diagnozy można podzielić na 3 części.

- Część adresowo-tytułową - umieszcza się ją na pierwszej stronie ankiety;
- Część merytoryczną - zawarte są w niej pytania dotyczące badanych zagadnień;

---

⁴ CAWI - technika ankietowa, w której respondenci samodzielnie wypełniają kwestionariusz online, korzystając z linku przesłanego przez Internet.

⁵ PAPI - tradycyjna technika ankietowa, w której respondent wypełnia kwestionariusz na papierze, najczęściej pod nadzorem ankietera.

- Część metryczkową - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

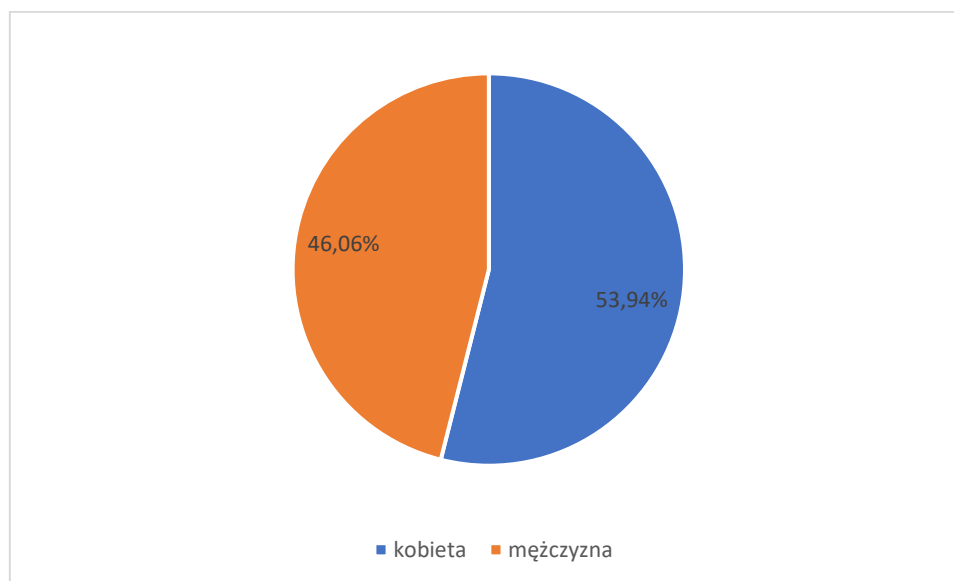
Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy lub ilościowy.

Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

5. Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców

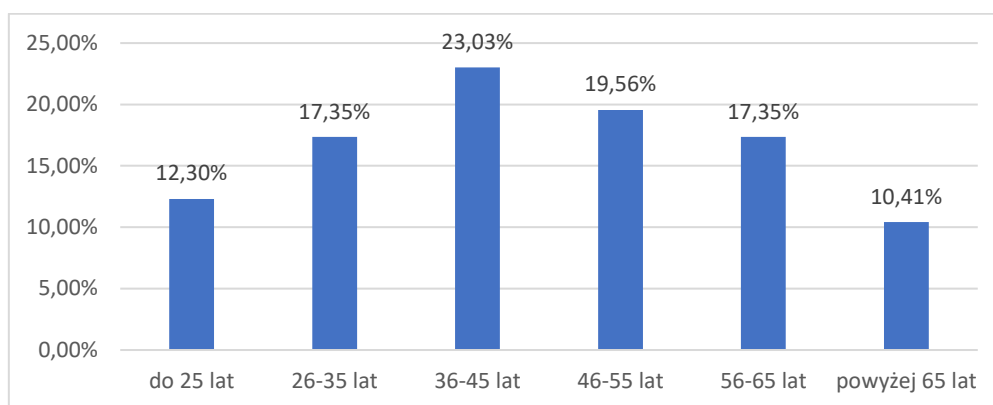
5.1 Dobór próby

Na pytania dotyczące strefy społecznej odpowiedzi udzieliło 317 dorosłych mieszkańców powiatu. Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 53,94%. Natomiast mężczyzn było 46,06%.

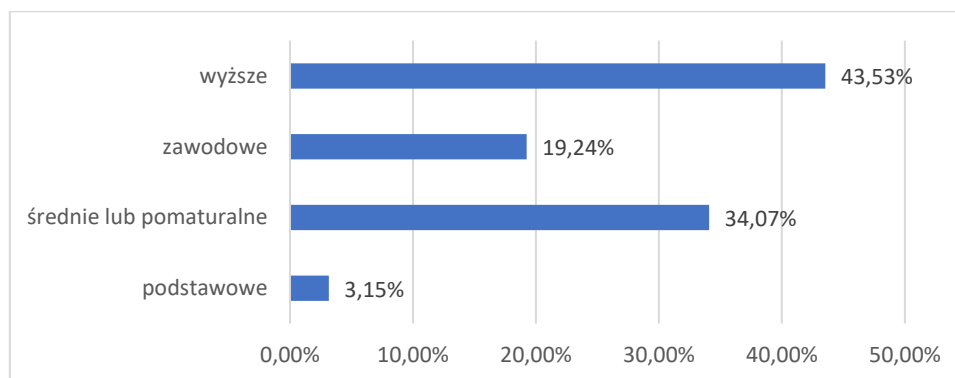
Wykres 1 Płeć.

Następny wykres przedstawia rozkład wieku dorosłych mieszkańców powiatu, którzy wzięli udział w ankiecie. Największą grupę stanowią osoby w wieku 36-45 lat, które reprezentują 23,03% respondentów. Grupy wiekowe 26-35 lat oraz 56-65 lat mają taki sam udział wynoszący po 17,35%. W ankiecie uczestniczyło również 19,56% osób w wieku 46-55 lat, a osoby mające do 25 lat stanowią 12,30% wszystkich respondentów. Najmniejszy udział w badaniu miały osoby powyżej 65 lat, których odsetek wynosi 10,41%. Na podstawie tych danych można stwierdzić, że ankietę uwzględniała przedstawicieli różnych grup wiekowych, z największym udziałem osób w wieku 36-45 lat.

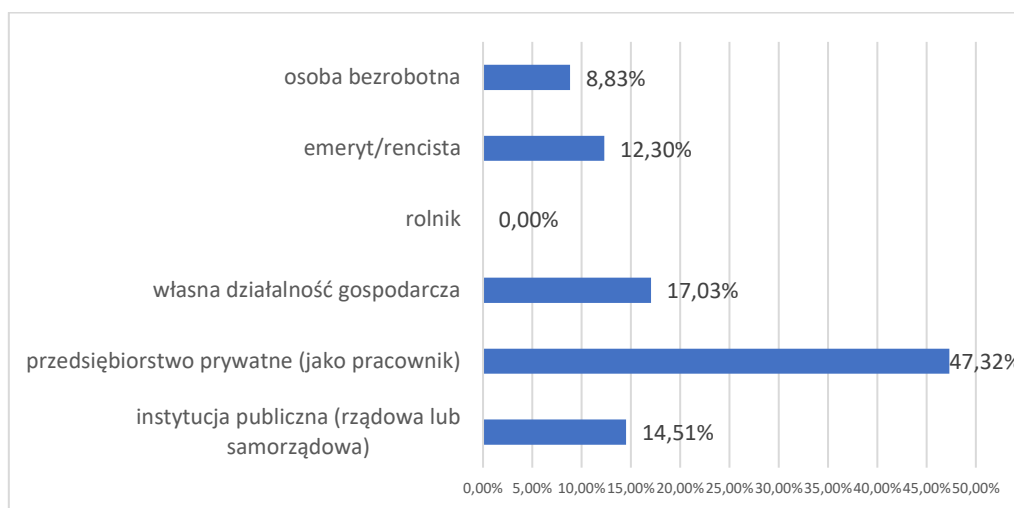
Wykres 2 Wiek.

Dane dotyczące poziomu wykształcenia dorosłych mieszkańców powiatu pokazują, że największą grupę stanowią osoby z wykształceniem wyższym, które reprezentują 43,53% respondentów. Kolejną dużą grupą są osoby z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, które stanowią 34,07%. Osoby posiadające wykształcenie zawodowe stanowią 19,24% badanych, natomiast najmniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym, które reprezentują 3,15% respondentów. Te wyniki wskazują na dominację osób z wykształceniem wyższym i średnim w badanej grupie.

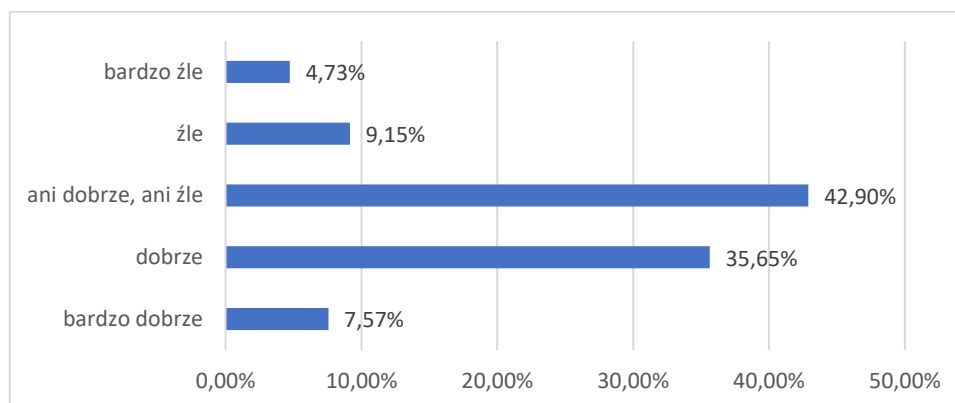
Wykres 3 Wykształcenie.

Następnie dane dotyczące miejsca zatrudnienia dorosłych mieszkańców powiatu wskazują, że największa grupa respondentów pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych, co stanowi 47,32% badanych. Kolejną grupą są osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, które stanowią 17,03%. Pracownicy instytucji publicznych, takich jak urzędy rządowe lub samorządowe, stanowią 14,51% ankietowanych. Emeryci lub renciści stanowią 12,30%, natomiast osoby bezrobotne stanowią 8,83%. Na podstawie tych danych można stwierdzić, że największy odsetek respondentów pracuje w sektorze prywatnym.

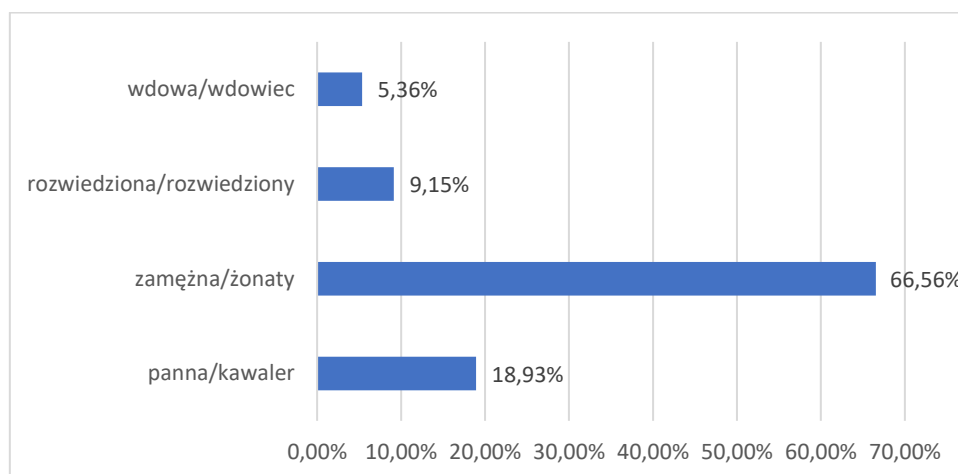
Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

Według danych dotyczących oceny sytuacji materialnej mieszkańców powiatu, najwięcej osób, bo aż 42,90%, ocenia swoją sytuację jako ani dobrą, ani złą. Pozytywną ocenę sytuacji materialnej deklaruje 35,65% respondentów, z czego 7,57% ocenia ją jako bardzo dobrą. Z kolei 9,15% badanych określa swoją sytuację jako złą, a 4,73% jako bardzo złą. Wyniki te sugerują, że większość respondentów ma umiarkowaną ocenę swojej sytuacji materialnej, przy stosunkowo małym odsetku skrajnie pozytywnych lub negatywnych opinii.

Wykres 5 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

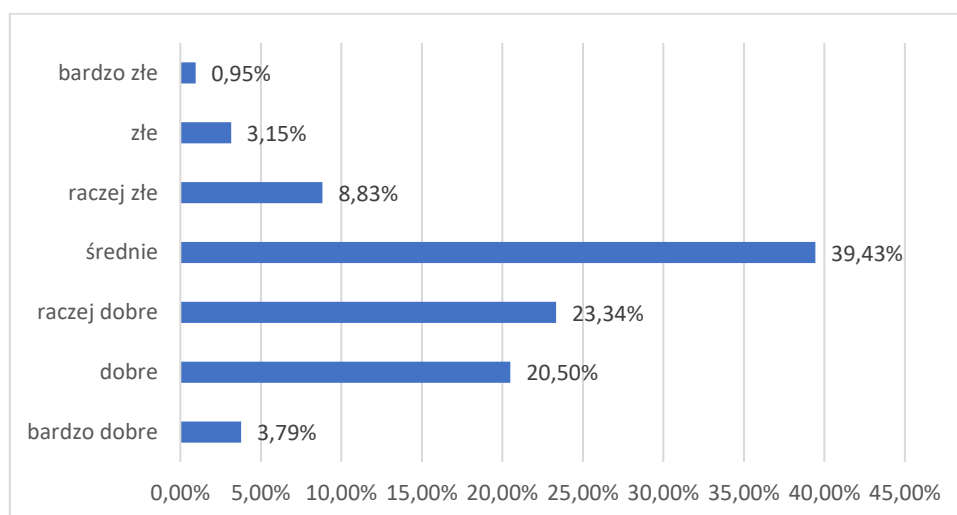
Dane dotyczące stanu cywilnego mieszkańców powiatu pokazują, że większość respondentów, bo aż 66,56%, jest zamężna lub żonata. Kolejną grupę stanowią osoby niebędące w związku małżeńskim, czyli panny lub kawalerowie, których jest 18,93%. Osoby rozwiedzione stanowią 9,15% respondentów, natomiast wdowy i wdowcy to 5,36%. Na podstawie tych danych można stwierdzić, że zdecydowana większość ankietowanych żyje w związkach małżeńskich, podczas gdy pozostałe grupy, takie jak osoby samotne, rozwiedzione czy owdowiałe, stanowią mniejszy odsetek.

Wykres 6 Stan cywilny.

5.2 Problemy społeczne mieszkańców powiatu radomskiego

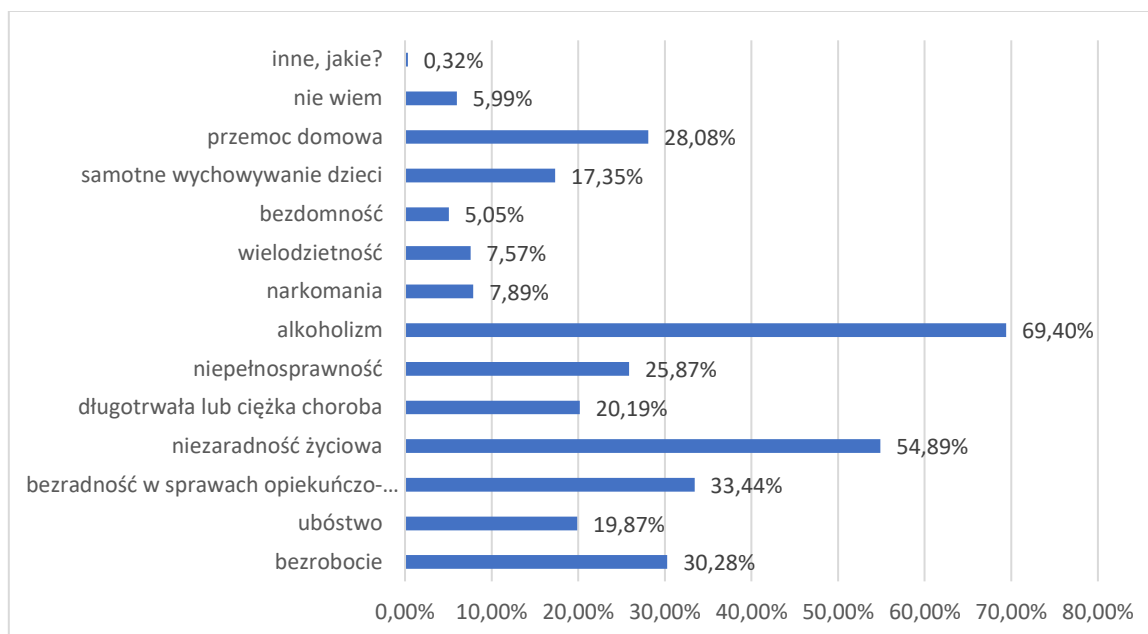
W pierwszym pytaniu dotyczącym problemów społecznych w powiecie radomskim, mieszkańców poproszono o ocenę aktualnych warunków życia w powiecie. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców powiatu radomskiego pokazuje, że większość respondentów ocenia je jako średnie, co stanowi 39,43%. Kolejną grupą są osoby, które oceniają warunki życia jako raczej dobre – stanowią one 23,34% badanych. Pozytywne oceny, czyli dobre i bardzo dobre, uzyskały odpowiednio 20,50% i 3,79% głosów. Natomiast 8,83% respondentów określa warunki życia jako raczej złe, 3,15% jako złe, a jedynie 0,95% jako bardzo złe. Wyniki wskazują, że większość mieszkańców powiatu radomskiego postrzega swoje warunki życia jako średnie lub umiarkowanie dobre, z niewielką liczbą osób oceniających je bardzo negatywnie.

Wykres 7 Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców powiatu radomskiego?

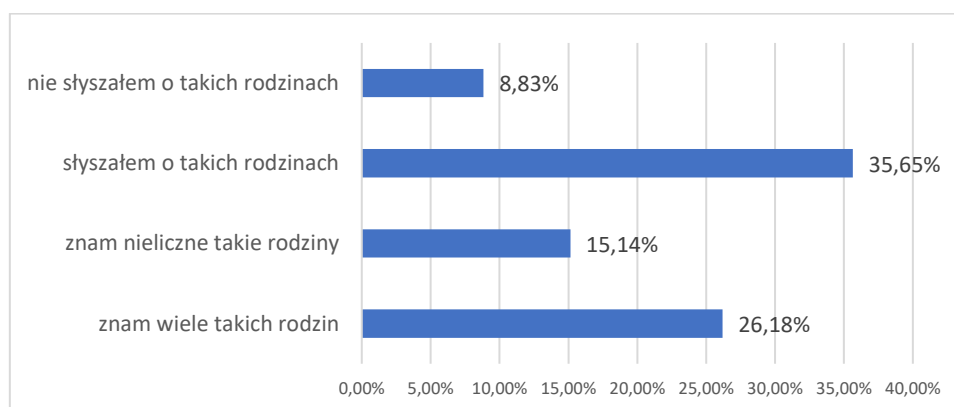
Według respondentów, główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powiatu powodujące trudne warunki życia to przede wszystkim alkoholizm, który wskazało aż 69,40% badanych, oraz niezaradność życiowa, którą wybrało 54,89%. Kolejnymi istotnymi czynnikami są bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (33,44%), bezrobocie (30,28%) i przemoc domowa (28,08%). Inne często wskazywane przyczyny to niepełnosprawność (25,87%), długotrwała lub ciężka choroba (20,19%) oraz ubóstwo (19,87%). Mniejszy odsetek respondentów wskazał na samotne wychowywanie dzieci (17,35%), narkomanię (7,89%), wielodzietność (7,57%) oraz bezdomność (5,05%). 5,99% badanych stwierdziło, że nie wie, jakie są główne przyczyny tych problemów. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (0,32%) napisano: „Utrudniony dostęp do przedszkoli i żłobków na wsiach, oraz problem z dojazdami

do szkół i pracy dla osób z obszarów wiejskich”. Na podstawie tych wyników można stwierdzić, iż największymi wyzwaniami społecznymi według mieszkańców są uzależnienia oraz problemy związane z zaradnością życiową i opieką.

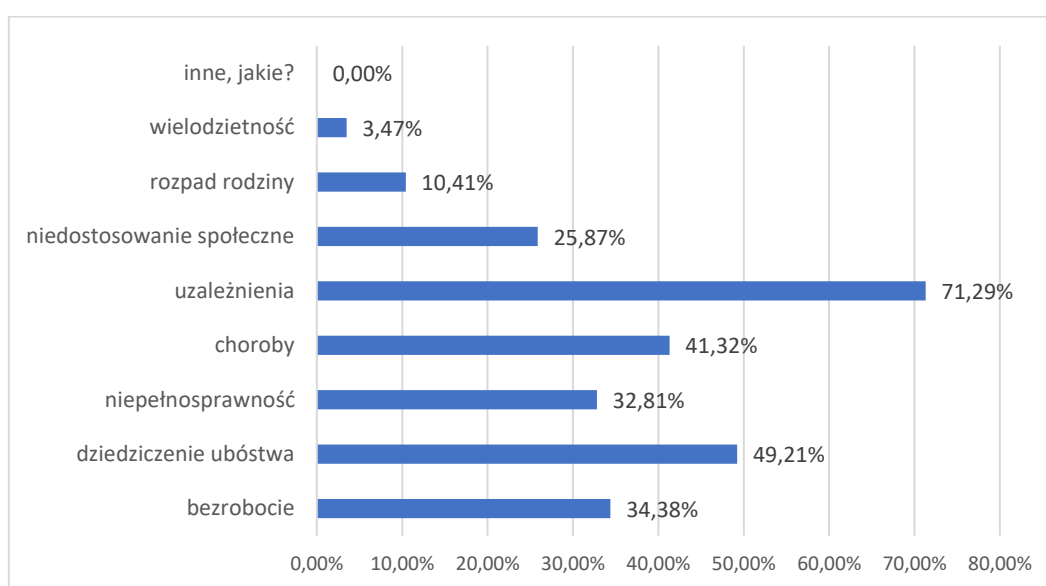
Wykres 8 Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

Respondenci zostali zapytani o swoją ocenę liczby ubogich rodzin na terenie powiatu radomskiego. 26,18% badanych stwierdziło, że zna wiele takich rodzin, a 15,14% przyznało, że zna nieliczne takie rodziny. Największa grupa, stanowiąca 35,65%, słyszała o takich rodzinach, ale ich nie zna osobiście. Natomiast 8,83% respondentów stwierdziło, że nie słyszało o żadnych ubogich rodzinach w powiecie. Wyniki te wskazują, że ubóstwo jest rozpoznawalnym problemem na terenie powiatu, choć dla części respondentów występuje raczej pośrednio, jako coś, o czym tylko słyszeli.

Wykres 9 Czy Pana/i zdaniem na terenie powiatu radomskiego jest dużo rodzin ubogich?

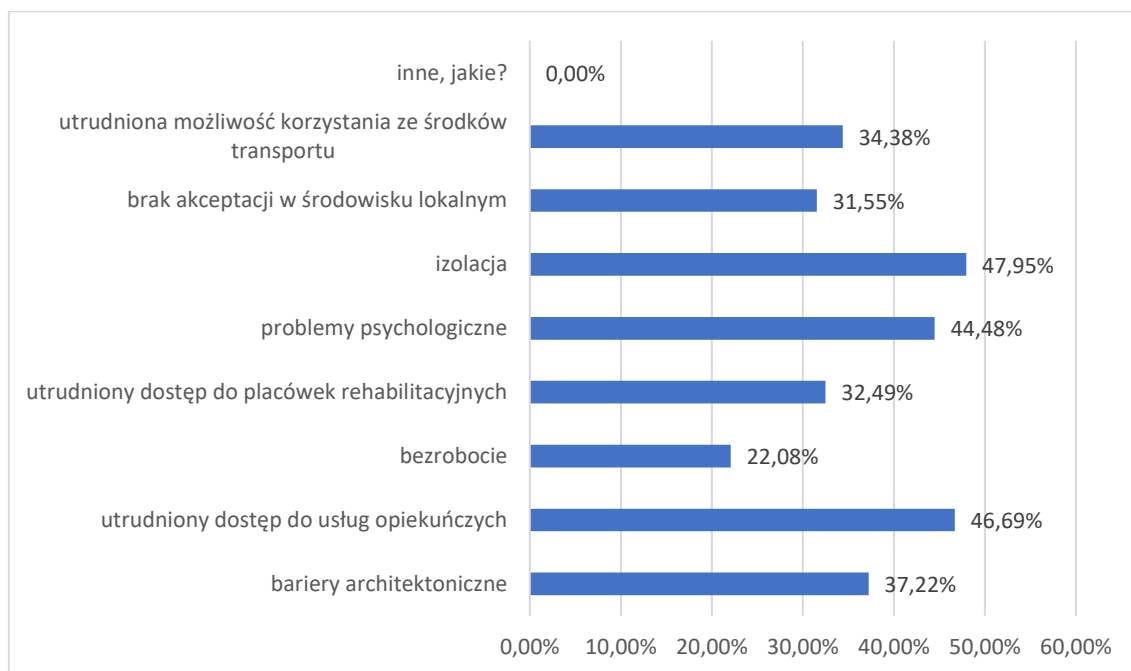
Z przeprowadzonych badań wynika, że respondenci jako główną przyczynę popadania w ubóstwo najczęściej wskazywali uzależnienia, co zadeklarowało 71,29% ankietowanych. Dziedziczenie ubóstwa uznano za istotną przyczynę 49,21% ankietowanych, a 41,32% wskazało na choroby. Bezrobocie zostało wymienione przez 34,38% respondentów, a niepełnosprawność przez 32,81%. Niedostosowanie społeczne jako przyczynę ubóstwa wskazało 25,87% badanych, natomiast rozpad rodziny został wymieniony przez 10,41%. Niewielki odsetek respondentów, zaledwie 3,47%, wskazał na wielodzietność. Wyniki te pokazują, że uzależnienia i dziedziczenie ubóstwa są postrzegane jako kluczowe czynniki wpływające na popadanie w biedę, natomiast wielodzietność i rozpad rodziny mają mniejsze znaczenie w opinii respondentów.

Wykres 10 Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

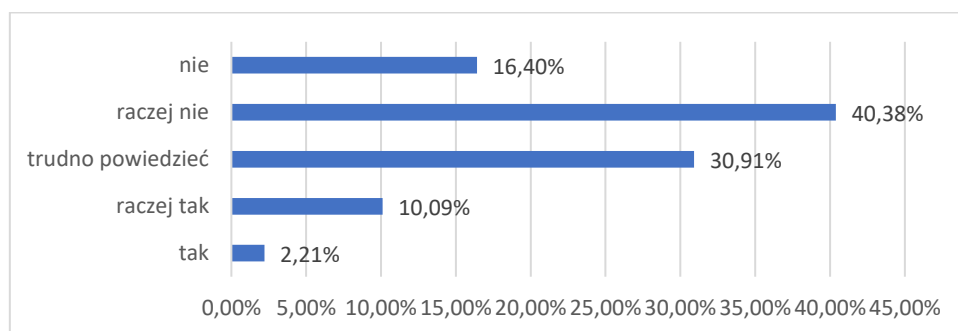
W opinii respondentów, osoby niepełnosprawne na terenie powiatu radomskiego najczęściej spotykają się z problemami związanymi z izolacją, co zostało wskazane przez 47,95% badanych. Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych był drugim najczęściej wymienianym problemem, wskazanym przez 46,69% respondentów, a problemy psychologiczne zostały wymienione przez 44,48% osób. Kolejną istotną barierą są bariery architektoniczne, na które wskazało 37,22% ankietowanych, oraz utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu (34,38%). Z problemami związanymi z utrudnionym dostępem do placówek rehabilitacyjnych spotyka się 32,49% osób niepełnosprawnych, a brak akceptacji w środowisku lokalnym zgłosiło 31,55%. Bezrobocie zostało wymienione przez 22,08% badanych jako istotna trudność. Wyniki te pokazują, że osoby niepełnosprawne mierzą się przede wszystkim

z wykluczeniem społecznym i trudnościami w dostępie do podstawowych usług, co znacząco wpływa na ich jakość życia.

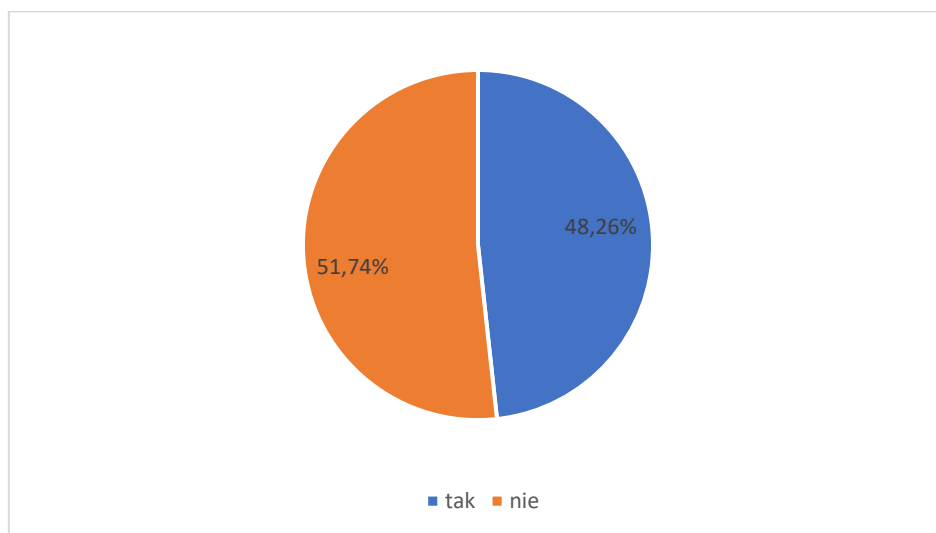
Wykres 11 Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne na terenie powiatu radomskiego? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

Respondenci zostali zapytani o to, czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie powiatu radomskiego jest wystarczająca. Tylko 2,21% ankietowanych stwierdziło jednoznacznie, że pomoc jest wystarczająca, a 10,09% odpowiedziało „raczej tak”. 40,38% badanych uznało, że oferta pomocy raczej nie jest wystarczająca, a 16,40% wyraziło zdecydowane przekonanie, że nie jest wystarczająca. Natomiast 30,91% respondentów nie miało pewności i zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”. Wyniki sugerują, że większość respondentów ocenia pomoc dla osób niepełnosprawnych jako niewystarczającą lub ma wątpliwości co do jej adekwatności, co wskazuje na potrzebę jej ulepszenia i dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

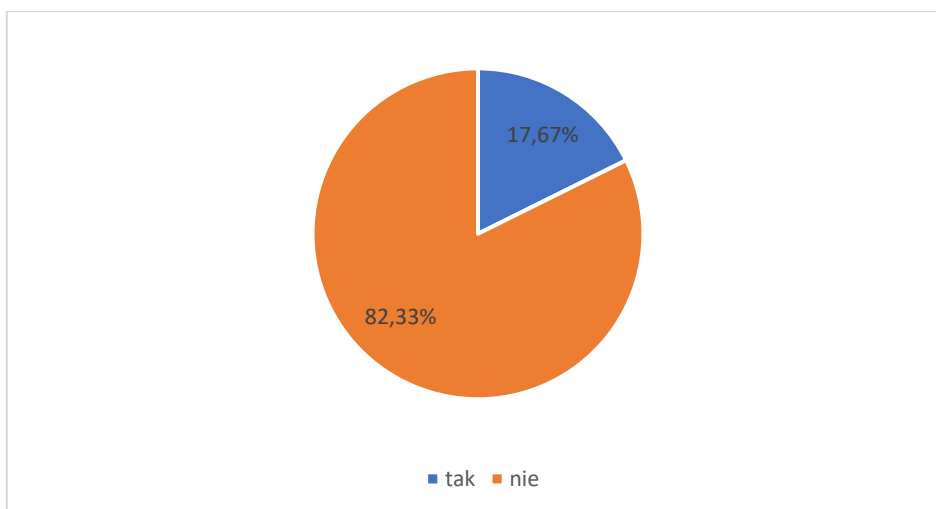
Wykres 12 Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie powiatu radomskiego jest wystarczająca?

Na pytanie dotyczące obecności osoby długotrwale chorej w rodzinie, 48,26% respondentów odpowiedziało twierdząco, podczas gdy 51,74% zaprzeczyło. Wyniki te wskazują, że prawie połowa respondentów ma w swojej rodzinie osobę zmagającą się z długotrwałą chorobą, co podkreśla skalę wyzwań związanych z opieką zdrowotną w rodzinach na terenie powiatu radomskiego.

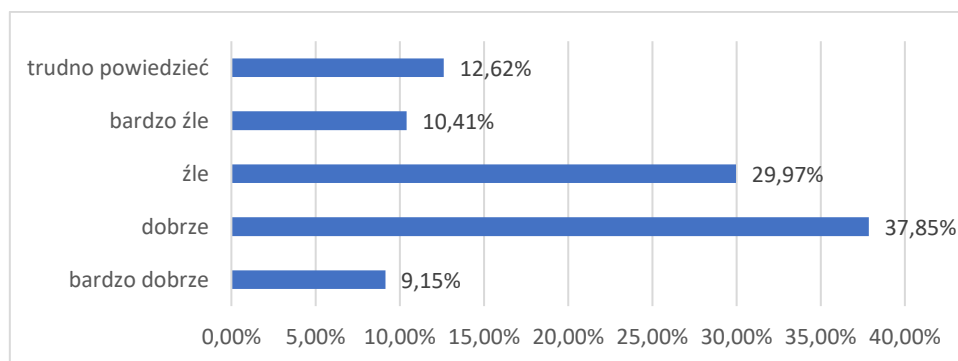
Wykres 13 Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

Respondenci zostali zapytani, czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie powiatu radomskiego jest wystarczający. Jedynie 17,67% badanych uznało, że dostęp jest wystarczający, natomiast aż 82,33% odpowiedziało przecząco. Wyniki te wskazują na powszechne niezadowolenie z dostępności placówek opieki zdrowotnej i sugerują, że istnieje pilna potrzeba poprawy infrastruktury i usług zdrowotnych w tym regionie.

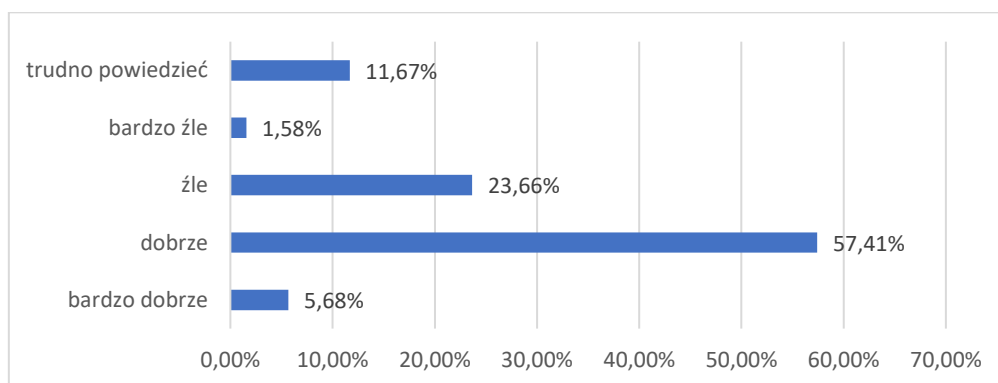
Wykres 14 Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie powiatu radomskiego jest wystarczający?

Respondenci ocenili dostępność miejsc do spędzania wolnego czasu w powiecie radomskim, takich jak place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne i miejsca zielone. 9,15% ankietowanych oceniło ją bardzo dobrze, a 37,85% uznało, że jest dobra. Natomiast 29,97% badanych oceniło dostępność jako złą, a 10,41% jako bardzo złą. Dodatkowo 12,62% respondentów miało trudności z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi. Wyniki te sugerują, że opinie na temat dostępności miejsc rekreacyjnych są podzielone – większość ocenia je pozytywnie, jednak znacząca część respondentów jest niezadowolona z obecnych warunków.

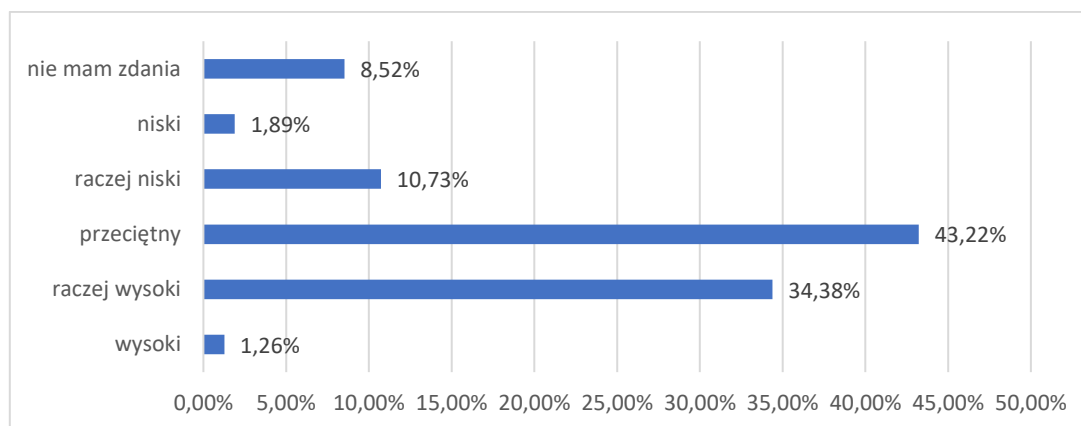
Wykres 15 Proszę określić jak ocenia Pan/i dostępność miejsc spędzania wolnego czasu w powiecie radomskim (place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, miejsca zielone, itp.)?

Respondenci zostali poproszeni o ocenę swojego poczucia bezpieczeństwa w powiecie radomskim. Większość badanych, bo 57,41%, oceniła swoje poczucie bezpieczeństwa jako dobre, a 5,68% stwierdziło, że jest ono bardzo dobre. Z drugiej strony, 23,66% respondentów oceniło je jako złe, a 1,58% jako bardzo złe. Natomiast 11,67% nie potrafiło jednoznacznie ocenić swojego poczucia bezpieczeństwa. Wyniki te pokazują, że większość mieszkańców czuje się bezpiecznie, jednak istnieje również grupa osób, która ma zastrzeżenia do poziomu bezpieczeństwa w powiecie.

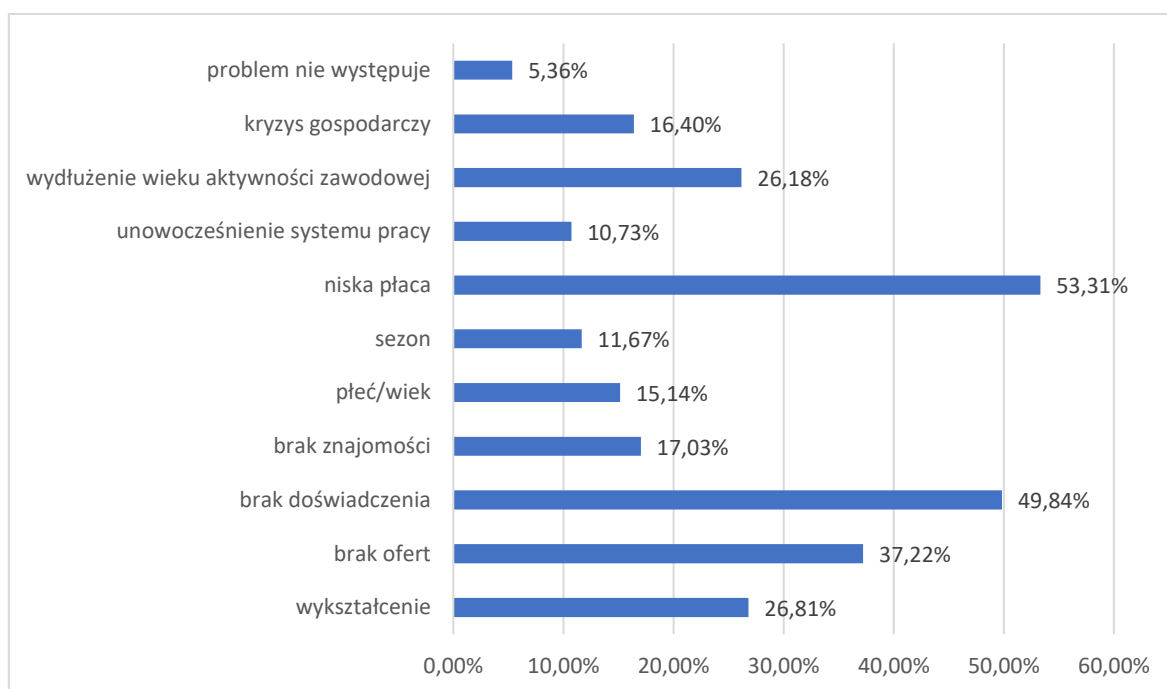
Wykres 16 Proszę określić jak ocenia Pana/i poczucie bezpieczeństwa w powiecie radomskim?

W ocenie respondentów poziom bezrobocia w powiecie radomskim najczęściej określany jest jako przeciętny, co zadeklarowało 43,22% badanych. 34,38% respondentów uważa, że poziom bezrobocia jest raczej wysoki, podczas gdy 10,73% ocenia go jako raczej niski. Tylko 1,26% ankietowanych uznało poziom bezrobocia za wysoki, a 1,89% jako niski. Dodatkowo 8,52% osób nie miało zdania na ten temat. Wyniki te sugerują, że większość respondentów postrzega poziom bezrobocia jako przeciętny lub nieco wyższy niż przeciętny, co wskazuje na zróżnicowane opinie na temat sytuacji na rynku pracy w powiecie.

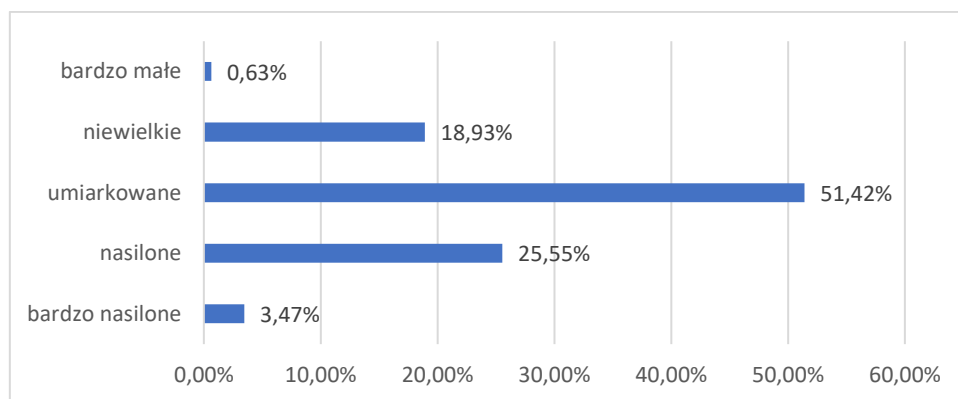
Wykres 17 Jaki jest Pana/i zdaniem poziom bezrobocia w powiecie radomskim?

Respondenci zostali zapytani o przyczyny bezrobocia w powiecie radomskim. Najczęściej wymienianą przyczyną była niska płaca, którą wskazało 53,31% ankietowanych, oraz brak doświadczenia, który został wskazany przez 49,84%. Kolejnymi istotnymi przyczynami były brak ofert pracy, na który wskazało 37,22%, oraz wykształcenie, wskazane przez 26,81% badanych. Wydłużenie wieku aktywności zawodowej było wskazane przez 26,18% respondentów, a brak znajomości przez 17,03%. 16,40% ankietowanych uważa, że przyczyną jest kryzys gospodarczy, natomiast 15,14% wskazało na płeć lub wiek jako przeszkody w zatrudnieniu. Sezonowość pracy uznało za problem 11,67% badanych, a unowocześnienie systemu pracy – 10,73%. Co ciekawe, 5,36% respondentów uważa, że problem bezrobocia nie występuje. Wyniki te wskazują, że problemy strukturalne, takie jak niskie wynagrodzenia, brak doświadczenia oraz niewystarczająca liczba ofert pracy, są kluczowymi czynnikami wpływającymi na poziom bezrobocia w powiecie.

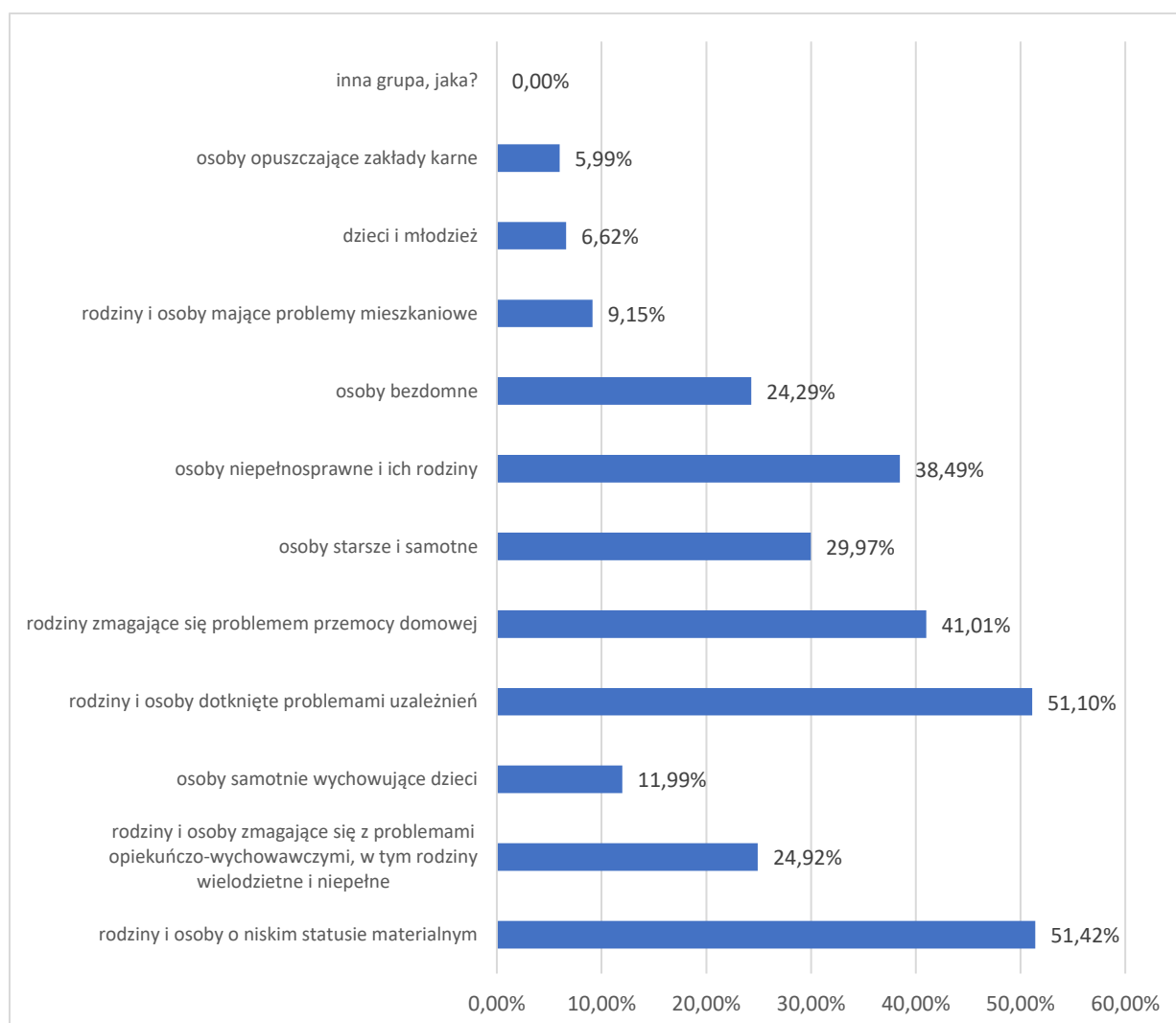
Wykres 18 Jakiego Pana/i zdaniem są przyczyny bezrobocia?

Respondenci ocenili skalę problemu wykluczenia społecznego w powiecie radomskim. Większość badanych, bo 51,42%, uznała skalę tego problemu za umiarkowaną. Kolejne 25,55% respondentów oceniło problem jako nasilony, natomiast 3,47% uznało go za bardzo nasilony. Z kolei 18,93% respondentów uważa, że problem wykluczenia jest niewielki, a 0,63% określiło go jako bardzo mały. Wyniki wskazują, że choć wykluczenie społeczne jest dostrzegane przez mieszkańców, większość ocenia jego skalę jako umiarkowaną, co sugeruje, że problem istnieje, ale nie jest postrzegany jako wyjątkowo dotkliwy.

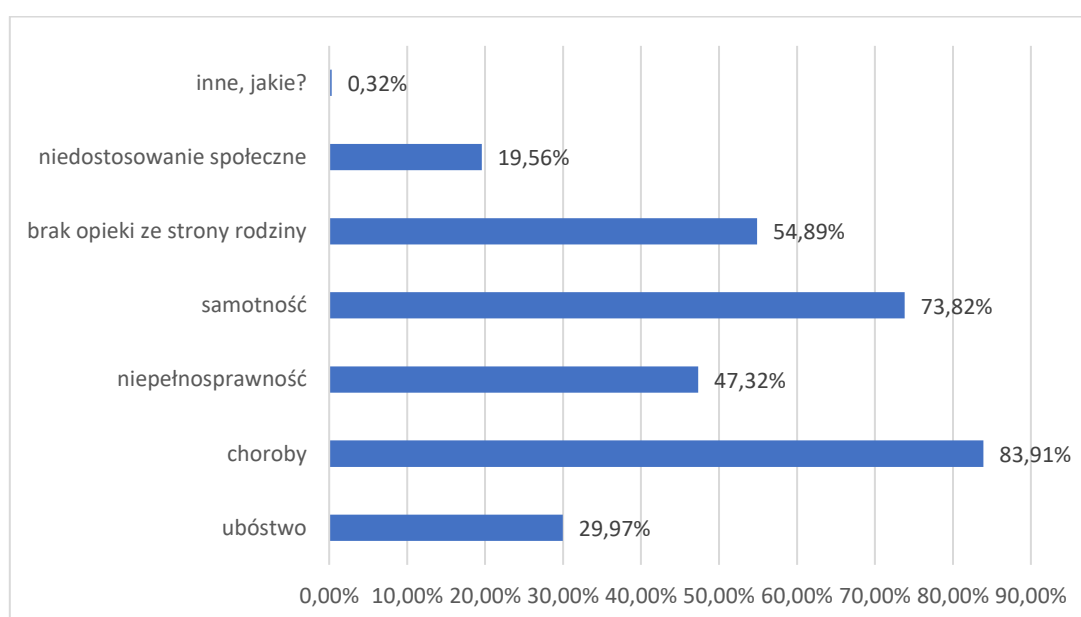
Wykres 19 Jak ocenia Pan/i skalę problemu wykluczenia społecznego w powiecie radomskim?

Według respondentów, grupami najbardziej zagrożonymi wykluczeniem społecznym w powiecie radomskim są przede wszystkim rodziny i osoby o niskim statusie materialnym, wskazane przez 51,42% badanych, oraz rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień, co wskazało 51,10% ankietowanych. Kolejną grupą są rodziny zmagające się z przemocą domową (41,01%), a także osoby niepełnosprawne i ich rodziny, które były wymieniane przez 38,49% respondentów. Osoby starsze i samotne również znalazły się wśród często wymienianych grup (29,97%). Inne grupy zagrożone wykluczeniem to rodziny i osoby z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (24,92%), osoby bezdomne (24,29%) oraz osoby samotnie wychowujące dzieci (11,99%). Mniejszy odsetek wskazań dotyczył rodzin mających problemy mieszkaniowe (9,15%), dzieci i młodzieży (6,62%) oraz osób opuszczających zakłady karne (5,99%). Wyniki te wskazują na różnorodność wyzwań, które mogą prowadzić do wykluczenia społecznego, ze szczególnym naciskiem na problemy materialne, uzależnienia i przemoc domową.

Wykres 20 Jakie grupy zdaniem Pana/i są zagrożone wykluczeniem społecznym w powiecie radomskim? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

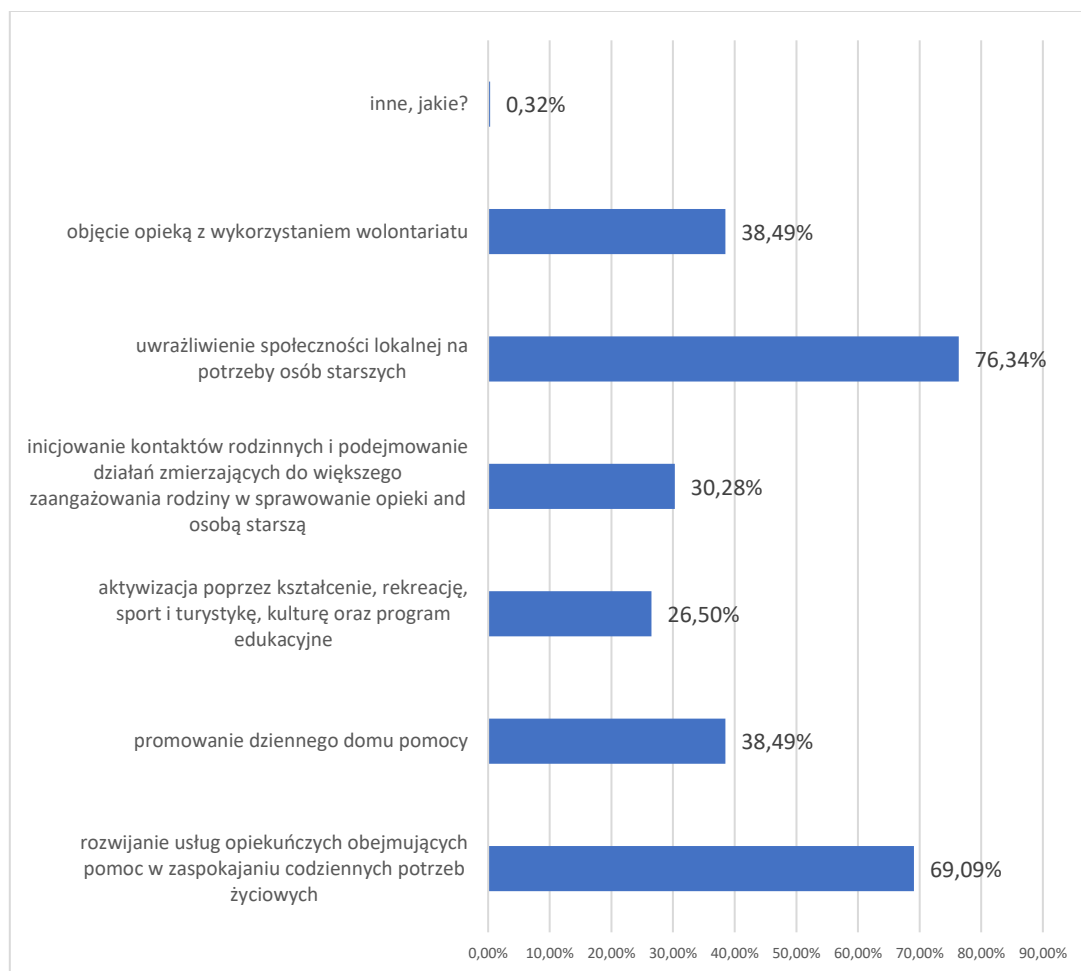
Według respondentów osoby starsze na terenie powiatu radomskiego najczęściej borykają się z problemami zdrowotnymi – aż 83,91% wskazań dotyczyło chorób. Kolejnym istotnym problemem jest samotność, którą wskazało 73,82% badanych, oraz brak opieki ze strony rodziny, co zostało wybrane przez 54,89% respondentów. Również niepełnosprawność została wymieniona jako istotny problem, wskazany przez 47,32% respondentów. Ubóstwo dotyczy 29,97% starszych mieszkańców, a niedostosowanie społeczne zostało wskazane przez 19,56% osób. Inne problemy, takie jak uzależnienia od alkoholu, zostały wymienione przez 0,32% ankietowanych. Wyniki te pokazują, że najczęstsze problemy osób starszych to przede wszystkim choroby, samotność i brak wsparcia rodzinnego, co wpływa na ich jakość życia i poczucie bezpieczeństwa.

Wykres 21 Z jakimi problemami społecznymi na terenie powiatu radomskiego najczęściej borykają się osoby starsze? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

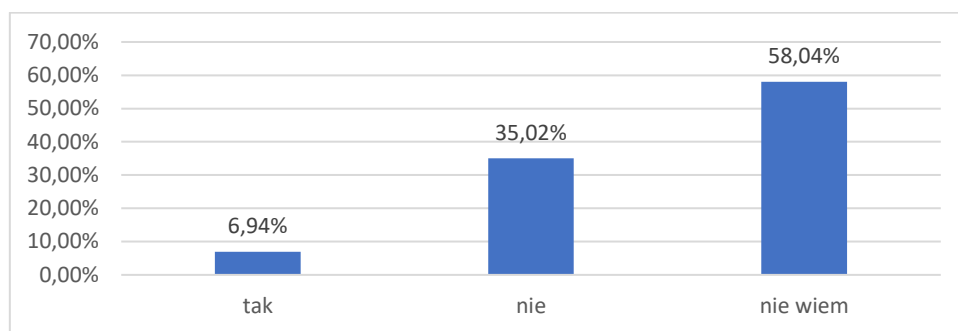
Według respondentów, najważniejszym działaniem, które umożliwiłoby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie powiatu radomskiego, jest uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, co zostało wskazane przez 76,34% ankietowanych. Rozwijanie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, uzyskało 69,09% wskazań. Ważnym elementem jest również promowanie dziennego domu pomocy oraz objęcie opieką z wykorzystaniem wolontariatu, oba działania zostały wskazane przez 38,49% respondentów. Inicjowanie kontaktów rodzinnych i działania na rzecz zaangażowania rodziny w opiekę nad osobą starszą wskazało 30,28% badanych, natomiast aktywizacja poprzez kształcenie, rekreację, sport, turystykę i kulturę

uzyskała 26,50% głosów. W odpowiedzi „inne, jakie?” (0,32%) mieszkańcy wspomnieli o gospodarstwach opiekuńczych. Wyniki te sugerują, że kluczowe dla poprawy sytuacji osób starszych jest zwiększenie wrażliwości społeczności oraz rozwój usług opiekuńczych.

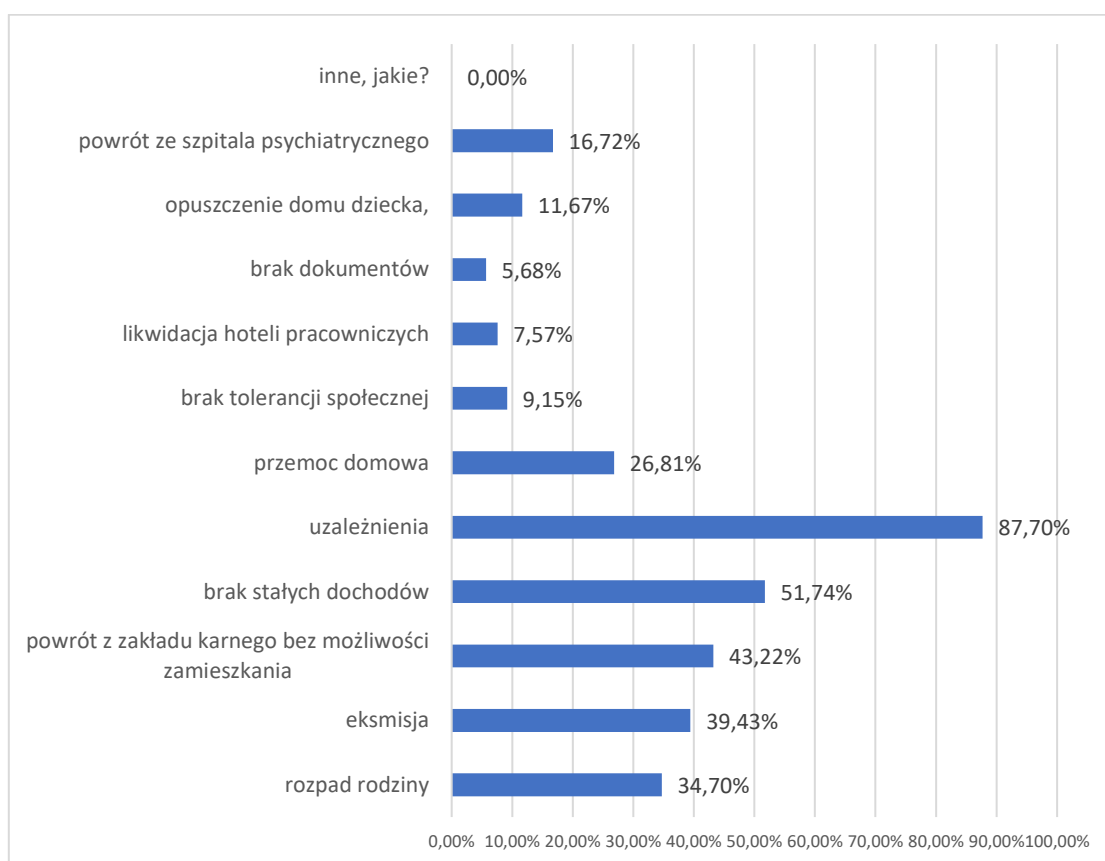
Wykres 22 Jakie działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie powiatu radomskiego?

Respondenci zostali zapytani, czy ich zdaniem na terenie powiatu radomskiego jest dużo osób bezdomnych. 6,94% ankietowanych stwierdziło, że tak, podczas gdy 35,02% uznało, że bezdomność nie jest powszechna. Największa grupa, bo aż 58,04% respondentów, nie była w stanie określić, czy problem bezdomności jest powszechny. Wyniki te wskazują na dużą niepewność w społeczeństwie dotyczącą skali problemu bezdomności w powiecie, co może sugerować brak dostatecznej wiedzy na temat tego zagadnienia.

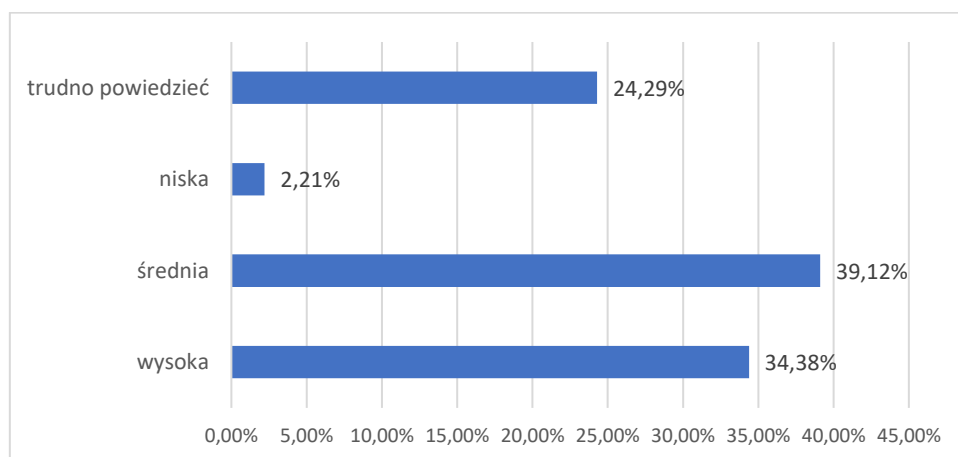
Wykres 23 Czy Pana/i zdaniem na terenie powiatu radomskiego jest dużo osób bezdomnych?

Respondenci wskazali kilka kluczowych przyczyn popadania w bezdomność. Najczęściej wymienianym czynnikiem były uzależnienia, które wskazało 87,70% badanych. Drugą najczęściej podawaną przyczyną był brak stałych dochodów, wymieniony przez 51,74% respondentów. Kolejną przyczyną była eksmisja, którą wskazało 39,43%, oraz powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania, który uzyskał 43,22% wskazań. Rozpad rodziny został wymieniony jako przyczyna przez 34,70% ankietowanych, a przemoc domowa przez 26,81%. Inne przyczyny, takie jak powrót ze szpitala psychiatrycznego (16,72%), opuszczenie domu dziecka (11,67%), brak tolerancji społecznej (9,15%), likwidacja hoteli pracowniczych (7,57%) i brak dokumentów (5,68%), były wymieniane rzadziej. Wyniki te sugerują, że uzależnienia, problemy ekonomiczne oraz brak wsparcia społecznego są głównymi czynnikami prowadzącymi do bezdomności.

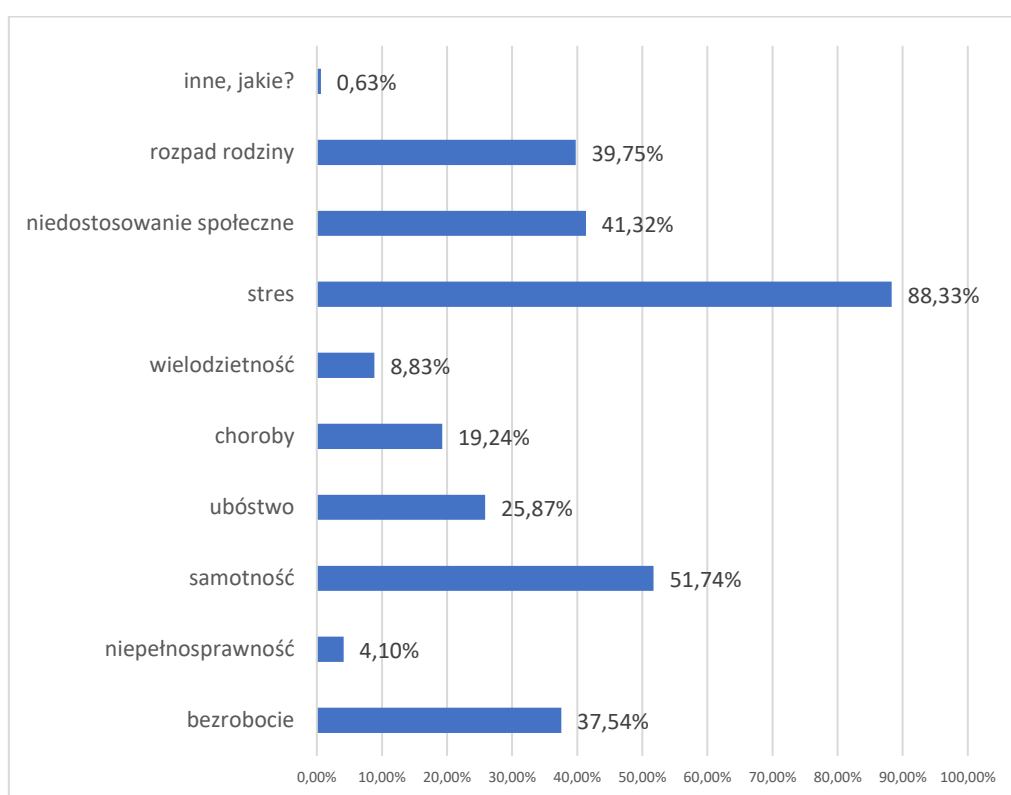
Wykres 24 Jakiej są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w bezdomność? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

Respondenci zostali zapytani o skalę problemu uzależnień na terenie powiatu radomskiego. 39,12% badanych uznało, że skala problemu jest średnia, natomiast 34,38% oceniło ją jako wysoką. Niewielka część respondentów, 2,21%, uważa, że problem uzależnień jest niski, natomiast 24,29% nie miało jednoznacznej opinii na ten temat. Wyniki te wskazują, że większość mieszkańców powiatu radomskiego dostrzega uzależnienia jako istotny problem społeczny, który występuje w umiarkowanej lub dużej skali.

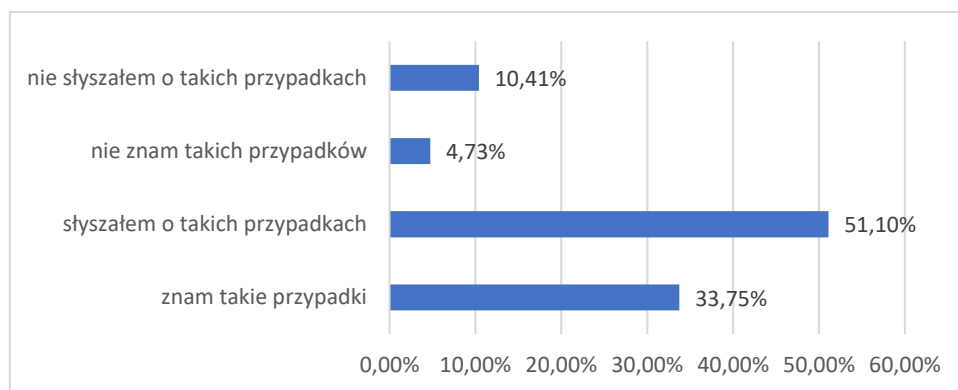
Wykres 25 Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie powiatu radomskiego?

Respondenci wskazali, że główną przyczyną występowania uzależnień jest stres, co zostało wskazane przez 88,33% badanych. Kolejną przyczyną jest samotność, którą wymieniło 51,74% respondentów, oraz rozpad rodziny, wskazany przez 39,75%. Bezrobocie również zostało uznane za istotny czynnik, wskazany przez 37,54% osób. Niedostosowanie społeczne było wymienione przez 41,32% respondentów, natomiast ubóstwo przez 25,87%. Choroby zostały wskazane przez 19,24% badanych, a wielodzietność przez 8,83%. Bardzo mały odsetek respondentów wskazał inne przyczyny, takie jak łatwy dostęp do używek, bierność rodziców oraz niskie kompetencje rodziców w zakresie uzależnień behawioralnych – łącznie 0,63%. Wyniki te sugerują, że uzależnienia najczęściej mają swoje źródło w stresie, samotności oraz problemach rodzinnych, co stanowi duże wyzwanie dla lokalnej społeczności.

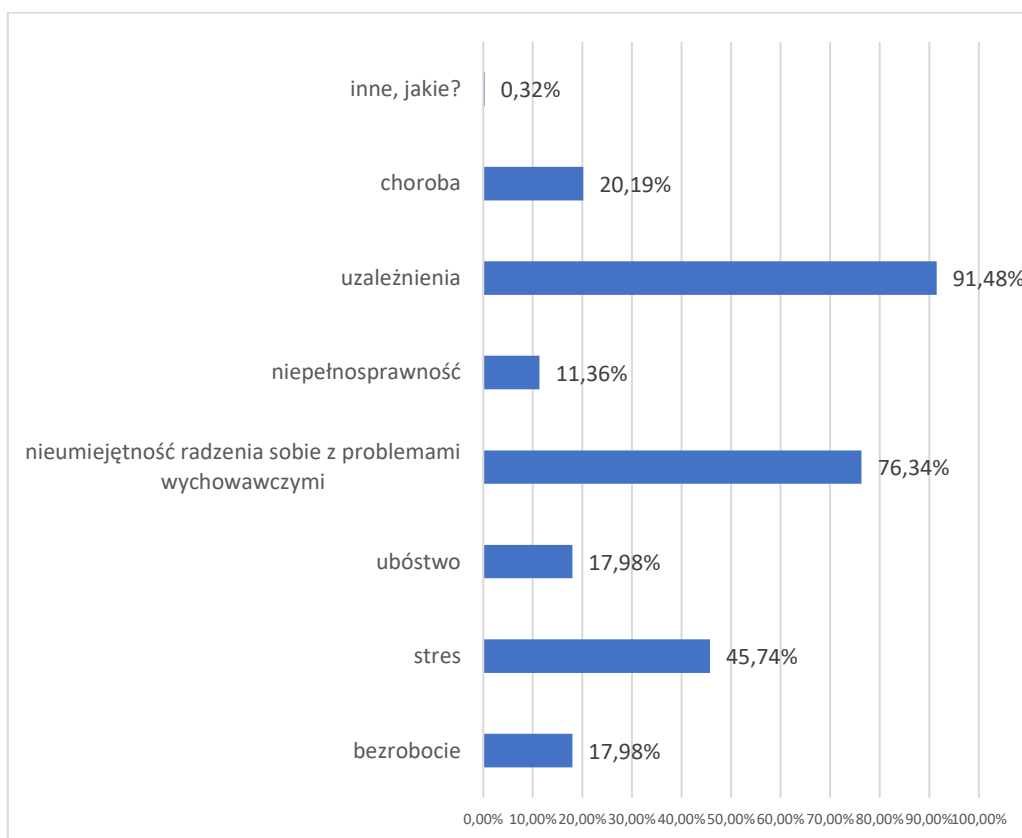
Wykres 26 Jakiej są Pana/i zdaniem przyczyny występowania uzależnień? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

Respondenci zostali zapytani o występowanie zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu radomskiego. 33,75% badanych stwierdziło, że zna przypadki przemocy domowej, a 51,10% słyszało o takich przypadkach. Niewielki odsetek respondentów, 4,73%, nie zna takich przypadków, natomiast 10,41% nie słyszało o zjawisku przemocy domowej. Wyniki te wskazują, że przemoc domowa jest problemem dostrzegalnym w społeczności, o którym wie większość respondentów, co może wskazywać na potrzebę większego wsparcia i działań prewencyjnych w tej dziedzinie.

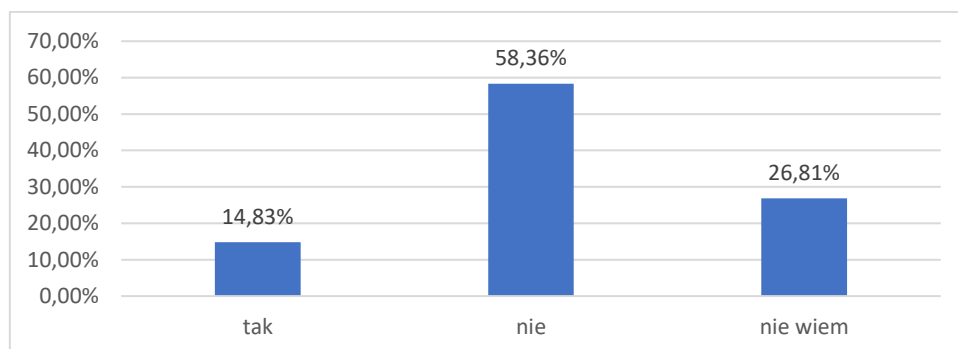
Wykres 27 Czy na terenie powiatu radomskiego występuje zjawisko przemocy domowej?

Według respondentów, główną przyczyną przemocy domowej są uzależnienia, co zostało wskazane przez 91,48% badanych. Kolejnym istotnym czynnikiem jest nieumiejętność radzenia sobie z problemami, na którą wskazało 76,34% osób. Stres również został wymieniony jako kluczowa przyczyna przemocy domowej przez 45,74% respondentów. Inne wskazywane przyczyny to choroby (20,19%), ubóstwo (17,98%) oraz bezrobocie (17,98%). Niepełnosprawność była wskazana jako przyczyna przez 11,36% badanych, a bardzo niewielka liczba osób wymieniła inne czynniki, takie jak brak reakcji społeczeństwa i skutecznych metod pomocy, co może prowadzić do poczucia bezkarności sprawców przemocy (0,32%). Wyniki te sugerują, że uzależnienia, trudności w radzeniu sobie z problemami oraz stres to najważniejsze czynniki prowadzące do przemocy domowej.

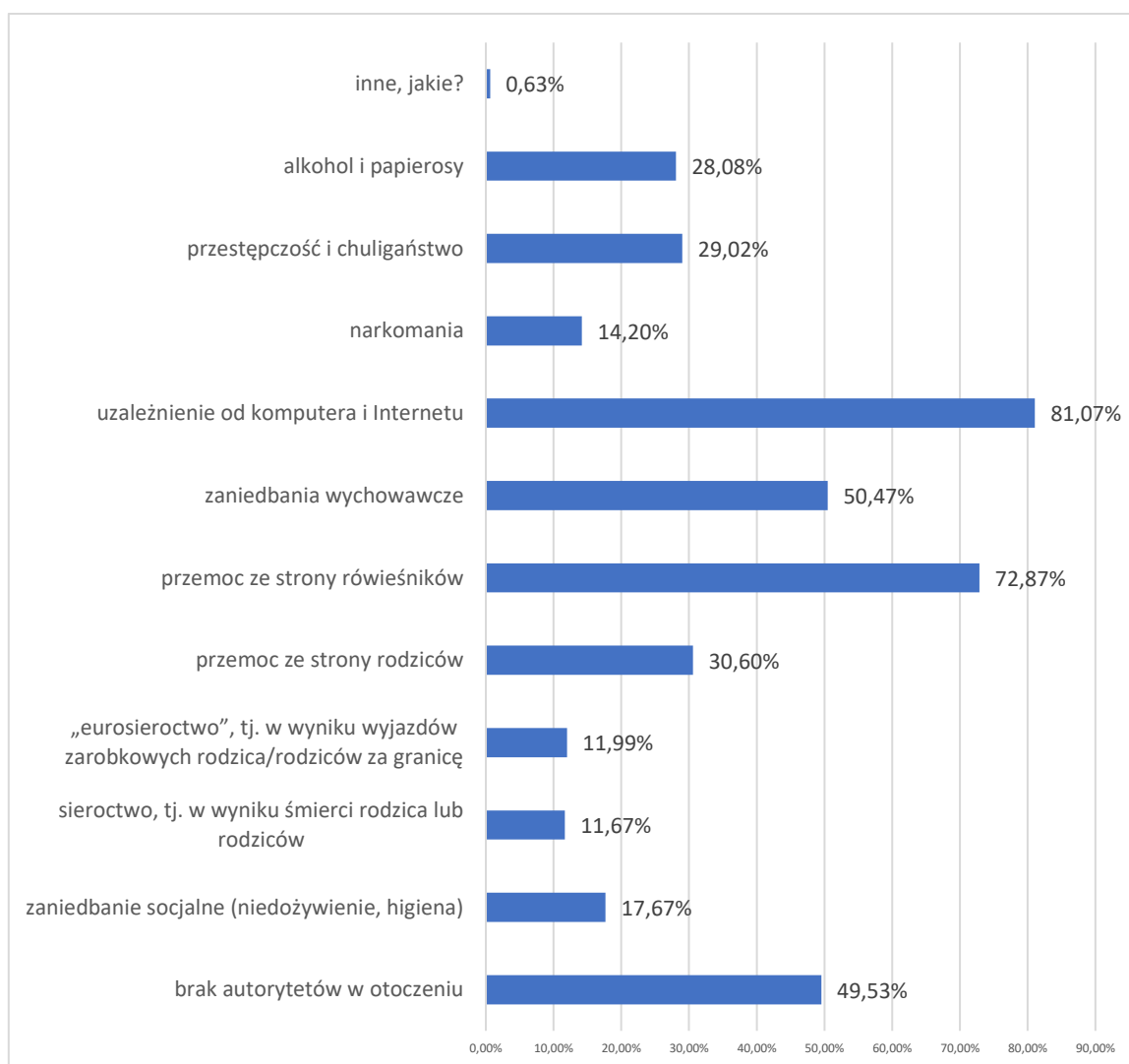
Wykres 28 Jakie są według Pana/i przyczyny przemocy domowej? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

Respondenci zostali zapytani, czy na terenie powiatu radomskiego jest wystarczająca oferta pomocy dla rodzin z dziećmi, które borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Jedynie 14,83% badanych stwierdziło, że taka oferta jest wystarczająca, podczas gdy 58,36% uznało, że pomoc ta jest niewystarczająca. Dodatkowo 26,81% respondentów nie miało zdania na ten temat. Wyniki te sugerują, że większość mieszkańców uważa, iż istniejące wsparcie dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi nie jest wystarczające, co może wskazywać na potrzebę wzmocnienia dostępnych form pomocy w tym zakresie.

Wykres 29 Czy na terenie powiatu radomskiego jest wystarczająca oferta pomocy dla rodzin z dziećmi, którzy borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi?

Respondenci wskazali, że największym problemem wśród dzieci i młodzieży jest uzależnienie od komputera i Internetu, co zostało wymienione przez 81,07% badanych. Kolejnym istotnym zjawiskiem jest przemoc ze strony rówieśników, którą dostrzega 72,87% respondentów. Zaniedbania wychowawcze zostały wskazane przez 50,47% ankietowanych, a brak autorytetów w otoczeniu – przez 49,53%. Przemoc ze strony rodziców uzyskała 30,60% wskazań, natomiast przestępczość i chuligaństwo zostały wymienione przez 29,02% osób. Alkohol i papierosy były wskazane przez 28,08% respondentów, a zaniedbanie socjalne (np. niedożywienie) przez 17,67%. Inne wymienione zjawiska to eurosieroctwo (11,99%), sieroctwo (11,67%), oraz narkomania (14,20%). Nieliczne osoby wskazały na inne problemy, takie jak wulgarny język, zaniedbania ze strony szkół i ich ignorowanie problemów dzieci i młodzieży (0,63%). Wyniki te sugerują, że najczęstszymi negatywnymi zjawiskami wśród dzieci i młodzieży są uzależnienia, przemoc oraz brak odpowiednich wzorców i autorytetów.

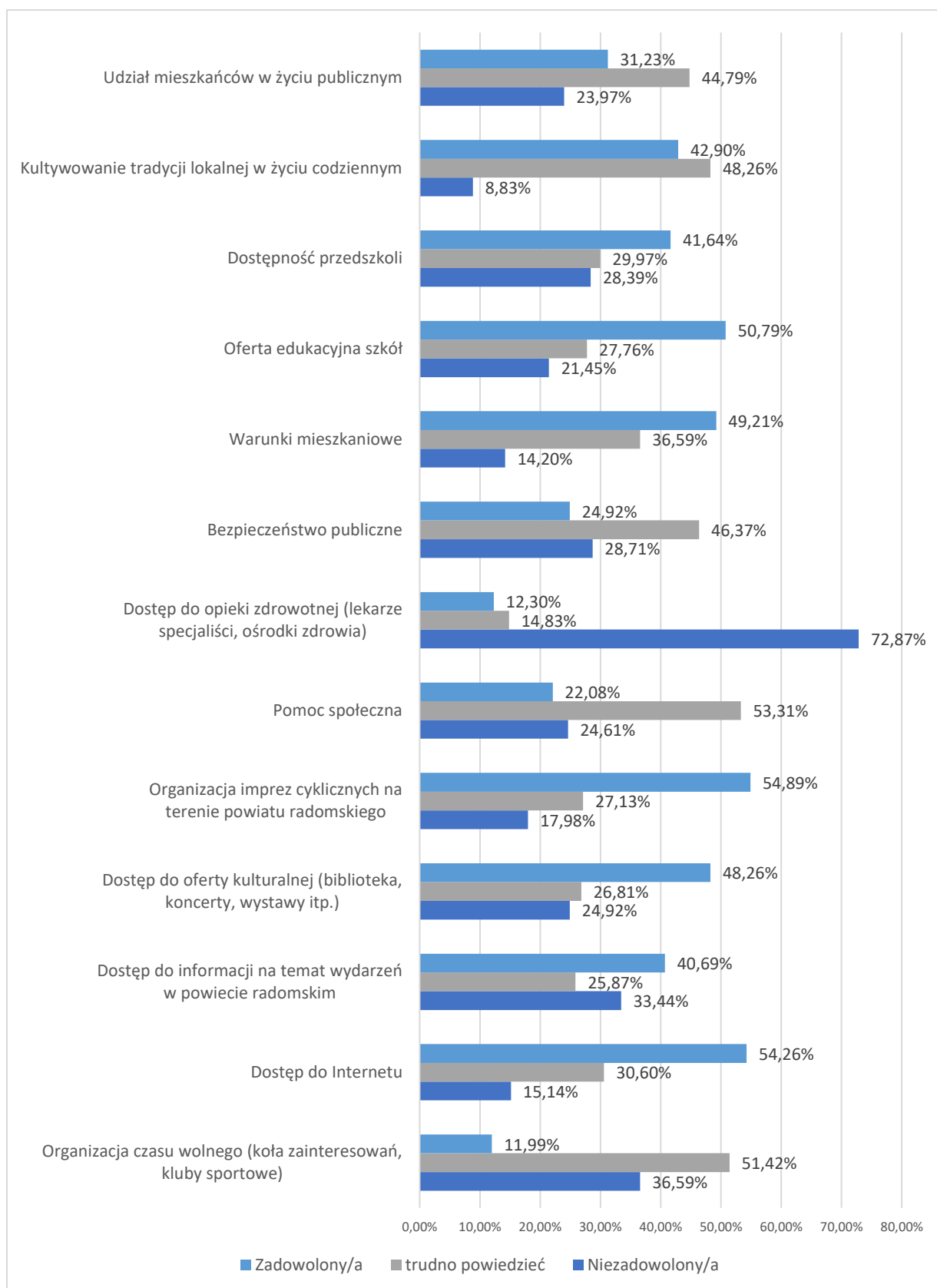
Wykres 30 Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

Respondenci zostali zapytani o poziom zadowolenia z różnych warunków życia w powiecie radomskim. Najbardziej pozytywnie oceniono dostęp do Internetu, z którego zadowolonych jest 54,26% badanych oraz organizację imprez cyklicznych, co zostało pozytywnie ocenione przez 54,89% osób. Oferta edukacyjna szkół również zyskała pozytywne opinie – 50,79% respondentów jest zadowolonych, a 49,21% jest zadowolonych z warunków mieszkaniowych. Dostęp do oferty kulturalnej oceniło pozytywnie 48,26% badanych.

Najwięcej niezadowolenia budzi dostęp do opieki zdrowotnej, który został negatywnie oceniony przez 72,87% respondentów. Organizacja czasu wolnego również spotkała się z dużym niezadowoleniem – 36,59% badanych nie jest zadowolonych z tej kwestii, a 51,42% nie miało jednoznacznej opinii. Z bezpieczeństwa publicznego niezadowolonych jest 28,71%, a dostępność przedszkoli oceniło negatywnie 28,39% osób.

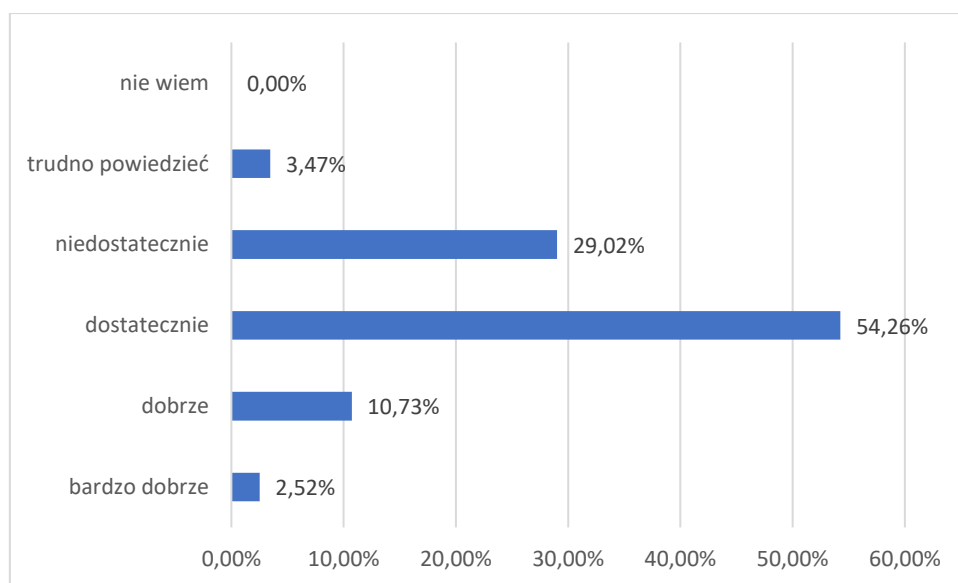
Pomoc społeczna oraz udział mieszkańców w życiu publicznym również zostały ocenione nisko – pomoc społeczna zyskała 24,61% ocen niezadowolenia, a tylko 22,08% osób było zadowolonych z tej formy wsparcia. Z kolei 23,97% badanych oceniło negatywnie udział mieszkańców w życiu publicznym, podczas gdy 31,23% było zadowolonych.

Wyniki te wskazują na silną potrzebę poprawy dostępu do opieki zdrowotnej oraz organizacji czasu wolnego dla mieszkańców, podczas gdy dostęp do Internetu, edukacja oraz oferta kulturalna są oceniane stosunkowo pozytywnie.

Wykres 31 W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony z następujących warunków życia w powiecie radomskim? Proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedną z możliwych odpowiedzi.

Respondenci ocenili stopień zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców. Większość ankietowanych, bo 54,26%, oceniła zaangażowanie jako dostateczne. Kolejne 29,02% respondentów uznało działania władz za niedostateczne, podczas gdy jedynie 10,73% oceniło je jako dobre, a 2,52% jako bardzo dobre. Natomiast 3,47% respondentów miało trudności z udzieleniem jednoznacznej oceny. Wyniki te sugerują, że większość mieszkańców uważa, iż zaangażowanie władz lokalnych jest na poziomie średnim, jednak spora część ocenia je krytycznie, co wskazuje na potrzebę większych działań i skuteczniejszych inicjatyw ze strony władz lokalnych.

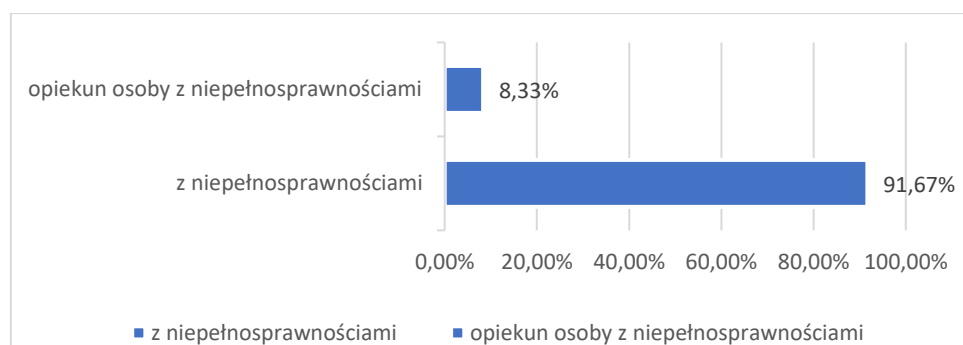

Wykres 32 Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

6. Postrzeganie problemów społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami, które zamieszkują powiat radomski

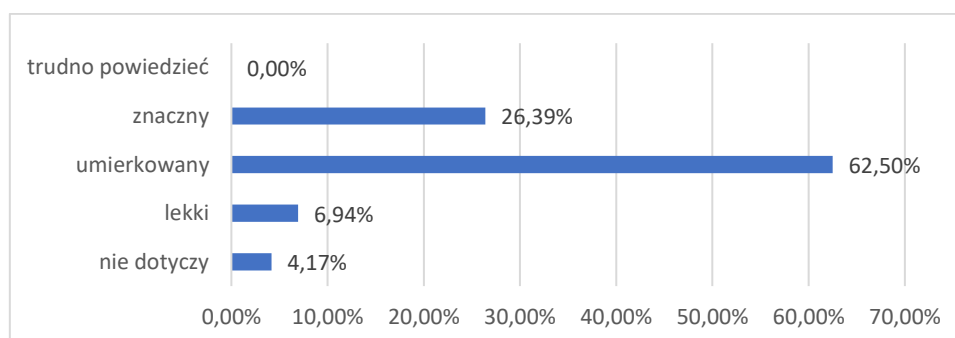
6.1 Dobór próby

W badaniu, które przeprowadzono w celu zrozumienia problemów społecznych oraz jakości życia osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu radomskiego, wzięło udział zarówno osoby z niepełnosprawnościami, jak i ich opiekunowie (łącznie 72 osoby). Ankieta została przygotowana z myślą o zidentyfikowaniu kluczowych wyzwań, przed którymi stoją osoby z niepełnosprawnościami, a także ocenie poziomu wsparcia społecznego i dostępności usług na terenie powiatu.

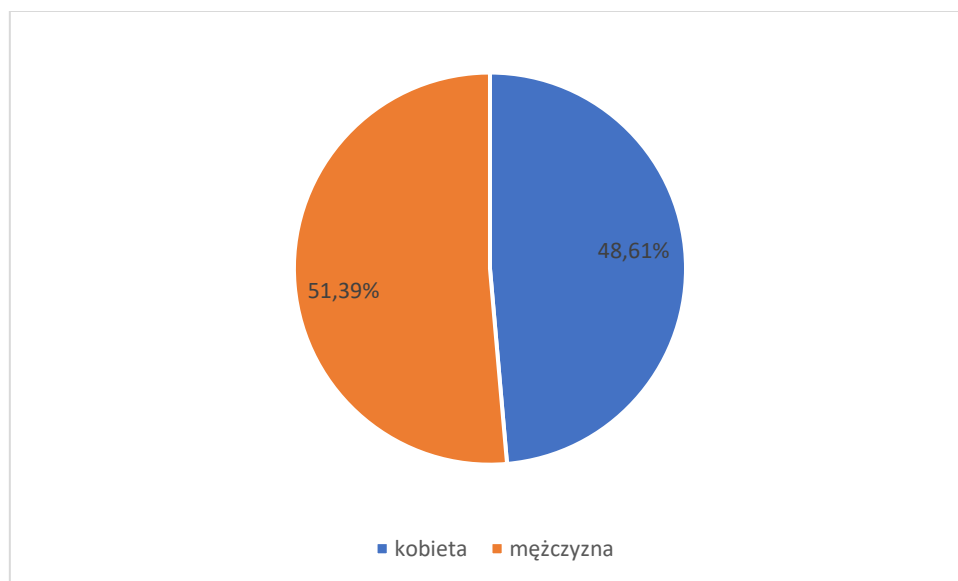
Wykres 33 Osoba.

Na podstawie danych dotyczących stopnia niepełnosprawności respondentów, większość z nich (62,50%) deklaruje niepełnosprawność umiarkowaną, a kolejne 26,39% posiada niepełnosprawność znaczną. Niewielki odsetek, wynoszący 6,94%, ma niepełnosprawność lekką, natomiast dla 4,17% respondentów pytanie o niepełnosprawność nie dotyczyło ich sytuacji.

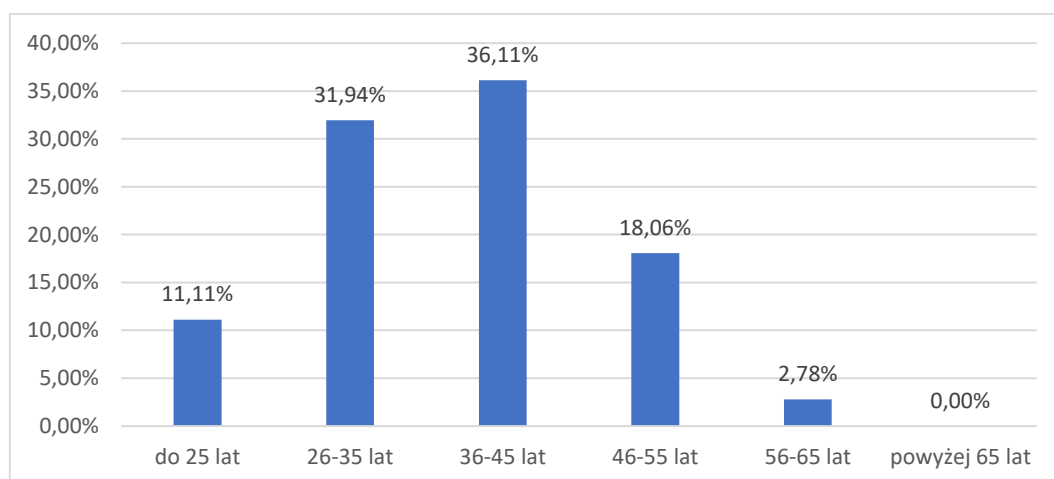
Wykres 34 Stopień niepełnosprawności.

Wyniki ankiety pokazują, że wśród respondentów 51,39% stanowią mężczyźni, a 48,61% kobiety. Różnica w liczebności obu grup jest niewielka, co świadczy o zrównoważonym udziale płci w badaniu.

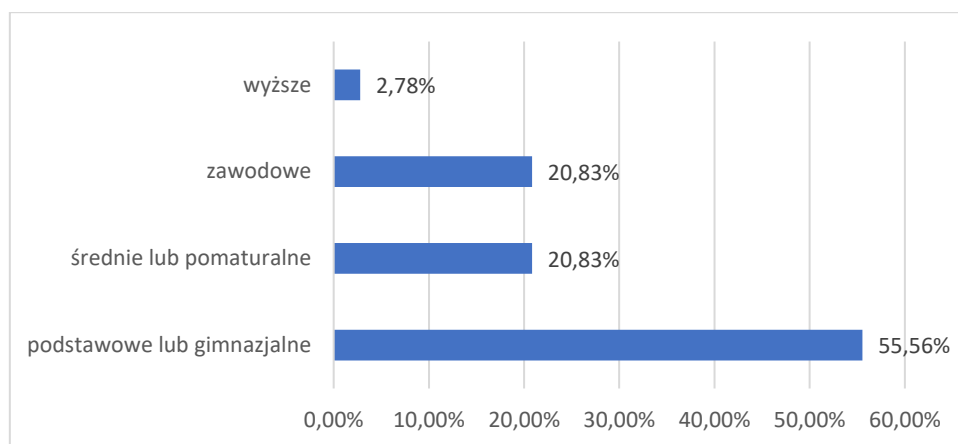
Wykres 35 Płeć.

Analiza struktury wiekowej respondentów pokazuje, że najliczniej reprezentowane były osoby w wieku 36-45 lat, które stanowiły 36,11% badanych. Kolejną dużą grupę stanowili respondenci w wieku 26-35 lat (31,94%). Następnie w badaniu uczestniczyły osoby w wieku 46-55 lat (18,06%) oraz osoby do 25 lat (11,11%). Bardzo niewielki udział w ankiecie miały osoby w wieku 56-65 lat (2,78%).

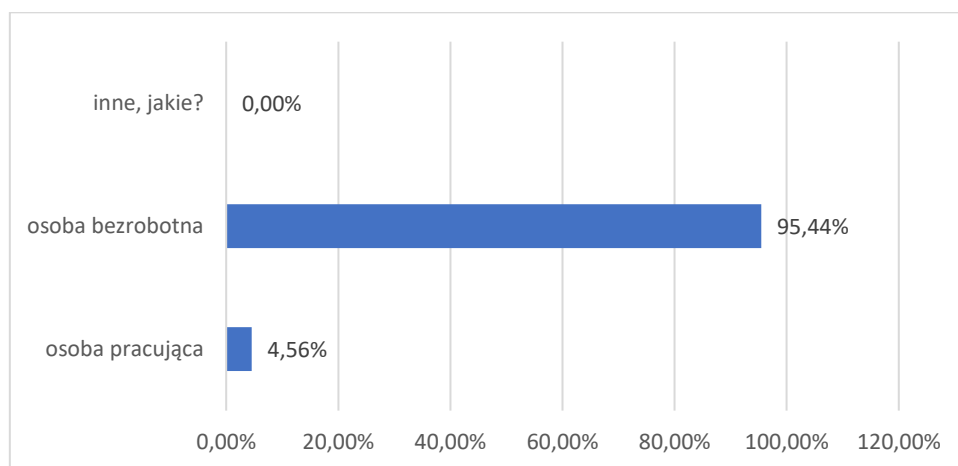
Wykres 36 Wiek.

Analiza poziomu wykształcenia respondentów wskazuje, że większość osób biorących udział w badaniu posiada wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne (55,56%). Wykształcenie średnie lub pomaturalne oraz zawodowe ma po 20,83% respondentów. Tylko 2,78% ankietowanych posiada wykształcenie wyższe.

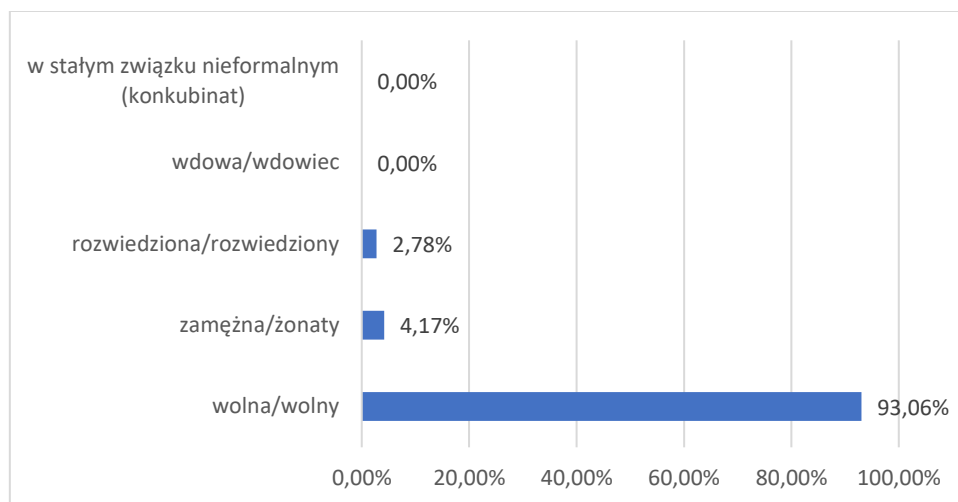
Wykres 37 Wykształcenie.

Wyniki ankiety pokazują, że zdecydowana większość respondentów (95,44%) to osoby bezrobotne, podczas gdy jedynie 4,56% stanowią osoby pracujące.

Wykres 38 Zatrudnienie.

Analiza stanu cywilnego respondentów pokazuje, że większość osób biorących udział w ankiecie jest stanu wolnego (93,06%). Tylko 4,17% stanowią osoby zamężne lub żonaci, a 2,78% to osoby rozwiedzione.

Wykres 39 Stan cywilny.

6.2 Problemy społeczne osób z niepełnosprawnościami

Respondenci wskazali na szereg istotnych barier i utrudnień, z którymi borykają się osoby z niepełnosprawnościami na terenie powiatu radomskiego. Najczęściej wymienianym problemem są bariery architektoniczne, które zostały wskazane przez 52,78% badanych. Kolejnym ważnym utrudnieniem jest brak pracy, na który zwróciło uwagę 47,22% respondentów. Dodatkowo, 34,72% respondentów wskazało na trudności związane z korzystaniem z komunikacji publicznej, co wynika z braku odpowiednich udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami.

Brak pieniędzy oraz bieda, a także bezradność i brak samodzielności zostały wskazane przez 33,33% ankietowanych jako istotne problemy. Dodatkowo, 30,56% respondentów zwróciło uwagę na problem izolacji społecznej i samotności oraz brak wiedzy i świadomości w społeczeństwie na temat problemów osób z niepełnosprawnościami.

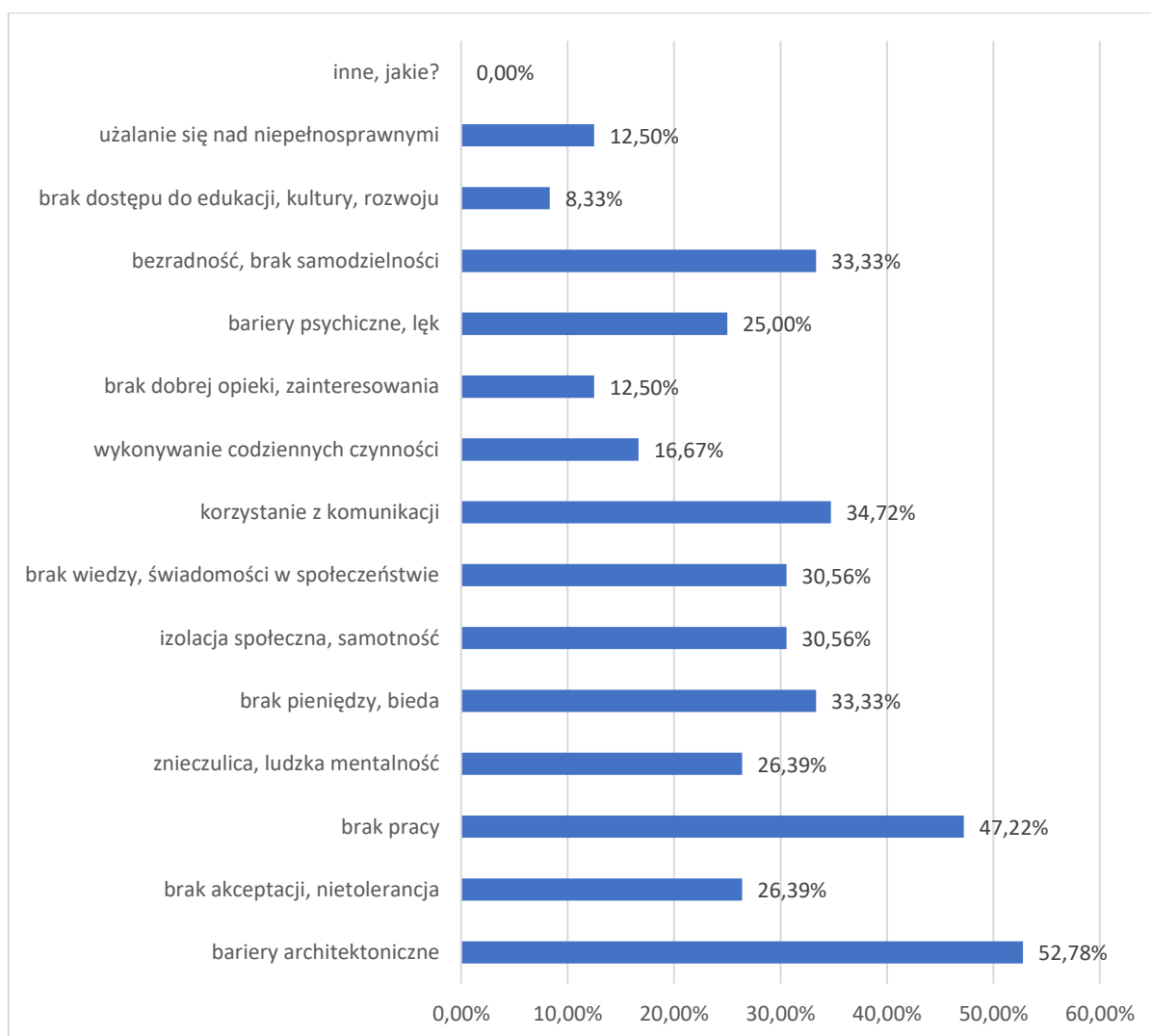
Brak akceptacji i nietolerancja, a także znieczulica społeczna zostały wskazane przez 26,39% ankietowanych. Ponadto, 25,00% respondentów wskazało na bariery psychiczne i lęk, które również ograniczają ich aktywność społeczną i zawodową.

Trudności w wykonywaniu codziennych czynności zostały wymienione przez 16,67% respondentów, co sugeruje, że część osób z niepełnosprawnościami wymaga wsparcia w

codziennych aktywnościach. Brak dostępu do edukacji, kultury oraz możliwości rozwoju został wskazany przez 8,33% ankietowanych, co świadczy o ograniczeniach w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym.

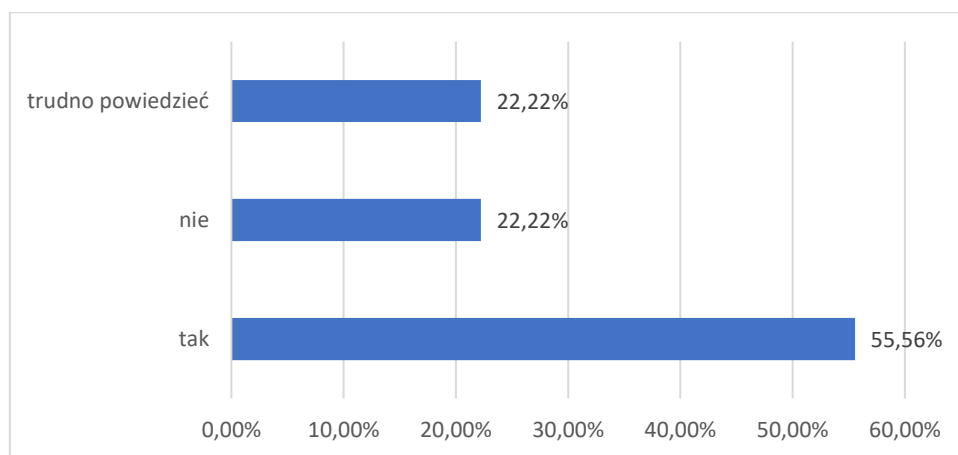
Mniej powszechnymi, ale nadal istotnymi problemami są brak dobrej opieki i zainteresowania ze strony instytucji oraz użalanie się nad osobami z niepełnosprawnościami, które wskazało po 12,50% respondentów.

Podsumowując, wyniki ankiety wyraźnie wskazują, że osoby z niepełnosprawnościami borykają się z wieloma wyzwaniami, zarówno o charakterze materialnym, jak i społecznym. Fizyczne bariery, takie jak bariery architektoniczne, brak pracy oraz trudności w korzystaniu z komunikacji publicznej, są problemami, które wymagają działań zaradczych.

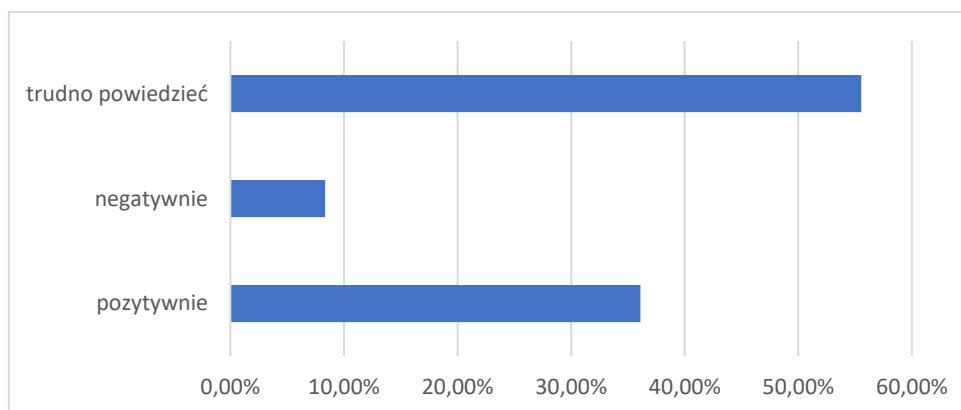
Wykres 40 Co w Pana/i ocenie stanowi największe utrudnienie dla osób niepełnosprawnych w powiecie radomskim?

Na podstawie wyników kolejnej ankiety można stwierdzić, że większość respondentów (55,56%) uważa, iż niepełnosprawność stanowi przyczynę marginalizacji społecznej. Z kolei 22,22% osób uważa, że niepełnosprawność nie jest przyczyną marginalizacji, a kolejnych 22,22% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 41 Czy według Pana/i niepełnosprawność stanowi przyczynę marginalizacji społecznej?

Analiza wyników ankiety wskazuje na różne oceny pomocy powiatu radomskiego wobec osób z niepełnosprawnościami. 36,11% respondentów ocenia tę pomoc pozytywnie, natomiast tylko 8,33% ocenia ją negatywnie. Zdecydowana większość, bo aż 55,56%, nie miała jednoznacznej opinii na temat wsparcia udzielanego przez powiat.

Wykres 42 Jak Pan/i ocenia pomoc powiatu radomskiego wobec osób z niepełnosprawnościami?

Na podstawie wyników ankiety dotyczącej oceny dostępu do komunikacji w powiecie radomskim, można stwierdzić, że ogólna ocena infrastruktury komunikacyjnej jest mieszana, z przeważającymi ocenami średnimi oraz pewnymi obszarami wymagającymi poprawy.

Dostęp i miejsce siedzące na przystanku

Najwięcej respondentów oceniło dostęp i miejsce siedzące na przystanku jako średni (37,50%). Kolejna duża grupa oceniła ten aspekt jako dobry (31,94%). Ocen złych i raczej złych było łącznie 26,39%, co oznacza, że mimo pozytywnych opinii, nadal istnieje pewna część osób, która nie jest zadowolona z dostępności przystanków. Tylko 4,17% respondentów oceniło ten aspekt jako bardzo dobry.

Stan chodnika

Stan chodnika uzyskał najwięcej ocen średnich (37,50%), jednak odsetek ocen złych i raczej złych był również stosunkowo wysoki, wynosząc łącznie 38,88%. Ocen dobrych było 23,61%, natomiast nikt nie ocenił stanu chodników jako bardzo dobry. Wyniki te sugerują, że stan chodników wymaga poprawy, aby lepiej odpowiadał potrzebom mieszkańców, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Krawężniki

Krawężniki zostały ocenione w większości jako średnie (36,11%), jednak aż 40,28% respondentów oceniło je jako zły lub raczej zły. Ocen dobrych było 23,61%, a brak było ocen bardzo dobrych. Wynika z tego, że stan krawężników jest istotnym problemem, który może ograniczać dostępność infrastruktury, zwłaszcza dla osób z ograniczoną mobilnością.

Stan ulicy

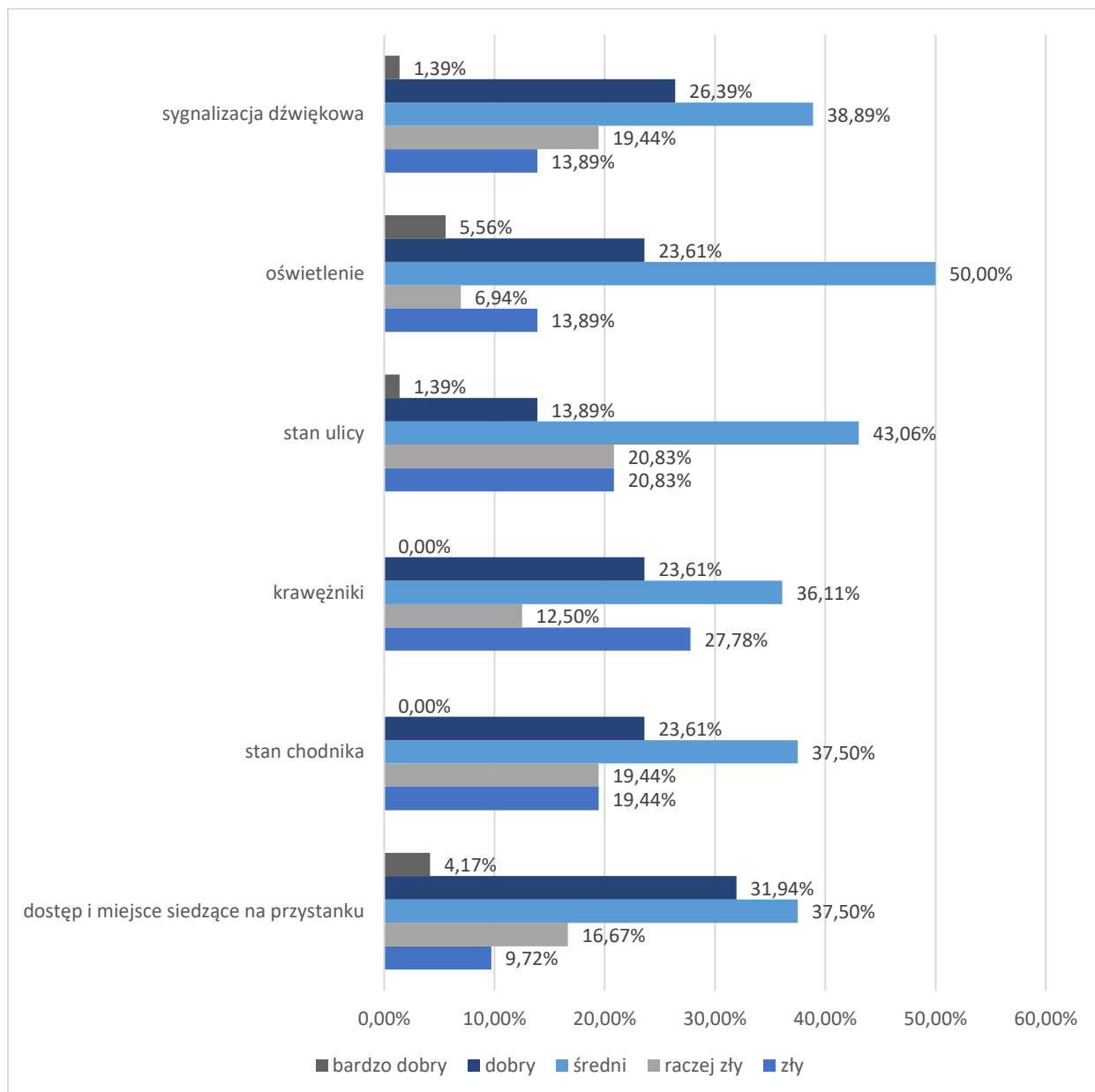
Stan ulic został w większości oceniony jako średni (43,06%), ale także wiele osób wskazało na oceny negatywne – zły lub raczej zły (łącznie 41,66%). Jedynie 13,89% oceniło stan ulic jako dobry, a tylko 1,39% jako bardzo dobry. Wyniki te wyraźnie pokazują, że stan ulic w powiecie jest jednym z kluczowych obszarów wymagających interwencji.

Oświetlenie

Najwięcej respondentów oceniło oświetlenie jako średnie (50,00%). Oceny dobre uzyskało 23,61%, natomiast łącznie 20,83% respondentów oceniło je jako złe lub raczej złe. Ocen bardzo dobrych było jedynie 5,56%. Wyniki wskazują, że istnieje potrzeba poprawy jakości oświetlenia w powiecie, aby poprawić bezpieczeństwo mieszkańców.

Sygnalizacja dźwiękowa

Sygnalizacja dźwiękowa została najczęściej oceniona jako średnia (38,89%). Oceny negatywne (zły i raczej zły) uzyskało łącznie 33,33% respondentów. Natomiast 26,39% oceniło sygnalizację jako dobrą, a tylko 1,39% jako bardzo dobrą. Te wyniki sugerują, że sygnalizacja dźwiękowa wymaga ulepszeń, aby lepiej służyć osobom z niepełnosprawnościami

Wykres 43 Proszę ocenić dostęp do komunikacji w powiecie radomskim (proszę zaznaczyć w wybranym polu znak „x”).

Analiza wyników ankiety dotyczącej oceny dostępu do miejsc i budynków użyteczności publicznej w powiecie radomskim wskazuje na zróżnicowane oceny w zależności od typu placówki.

Urzędy

Dostęp do urzędów został oceniony w większości jako średni (38,89%) oraz dobry (36,11%). Oceny negatywne, czyli zły i raczej zły, łącznie wyniosły 20,84%, natomiast 4,17% respondentów oceniło dostęp jako bardzo dobry. Wyniki te sugerują, że większość mieszkańców jest umiarkowanie zadowolona z dostępu do urzędów, chociaż istnieje część, która wskazuje na konieczność poprawy.

Placówki pocztowe

Najwięcej respondentów oceniło dostęp do placówek pocztowych jako średni (45,83%). Oceny dobre wyniosły 31,94%, a negatywne (zły i raczej zły) łącznie 18,06%. Wynika z tego, że dostęp do poczty jest akceptowalny, choć są obszary do poprawy.

Banki

Dostęp do banków został w dużej mierze oceniony jako dobry (40,28%) oraz średni (37,50%). Jedynie 13,89% respondentów oceniło dostęp negatywnie, podczas gdy 8,33% uznało go za bardzo dobry. Wskazuje to na stosunkowo wysoki poziom zadowolenia z dostępności banków.

Biblioteki

Najwięcej respondentów oceniło dostęp do bibliotek jako średni (47,22%), a 25% jako dobry. Oceny negatywne stanowiły łącznie 22,23%, a 5,56% ankietowanych oceniło dostęp jako bardzo dobry. Wyniki sugerują, że dostępność bibliotek jest umiarkowana, a niektórzy respondenci widzą potrzebę jej poprawy.

Przychodnie lekarskie, szpitale, apteki

Dostęp do przychodni lekarskich, szpitali i aptek został oceniony głównie jako średni (37,50%) i dobry (40,28%). Oceny bardzo dobre uzyskało 6,94%, podczas gdy oceny negatywne łącznie wyniosły 15,27%. Ogólnie rzecz biorąc, dostęp do usług medycznych jest oceniany jako zadowalający, chociaż niektórzy respondenci wskazują na pewne niedociągnięcia.

Kościół, cmentarze

Oceny dostępu do kościołów i cmentarzy są podzielone. Najwięcej osób oceniło ten dostęp jako dobry (33,33%), a 27,78% jako raczej zły. Oceny średnie stanowią 22,22%, a bardzo dobre – 11,11%. Te wyniki sugerują, że dostępność tych miejsc jest zróżnicowana i wymaga dalszej analizy, aby zrozumieć, jakie są główne bariery.

Placówki usługowe (fryzjer, krawiec, gastronomia)

Dostęp do placówek usługowych został oceniony w większości jako średni (34,72%) oraz dobry (33,33%). Oceny negatywne (zły i raczej zły) łącznie wyniosły 23,61%, a oceny bardzo dobre – 8,33%. Ogólnie dostęp do tych usług jest oceniany umiarkowanie pozytywnie.

Sklepy

Dostęp do sklepów został oceniony głównie jako średni (37,50%) oraz dobry (38,89%). Oceny bardzo dobre wyniosły 12,50%, a negatywne – łącznie 11,11%. Wyniki wskazują na stosunkowo dobrą dostępność sklepów w powiecie radomskim.

Placówki szkolne i przedszkolne

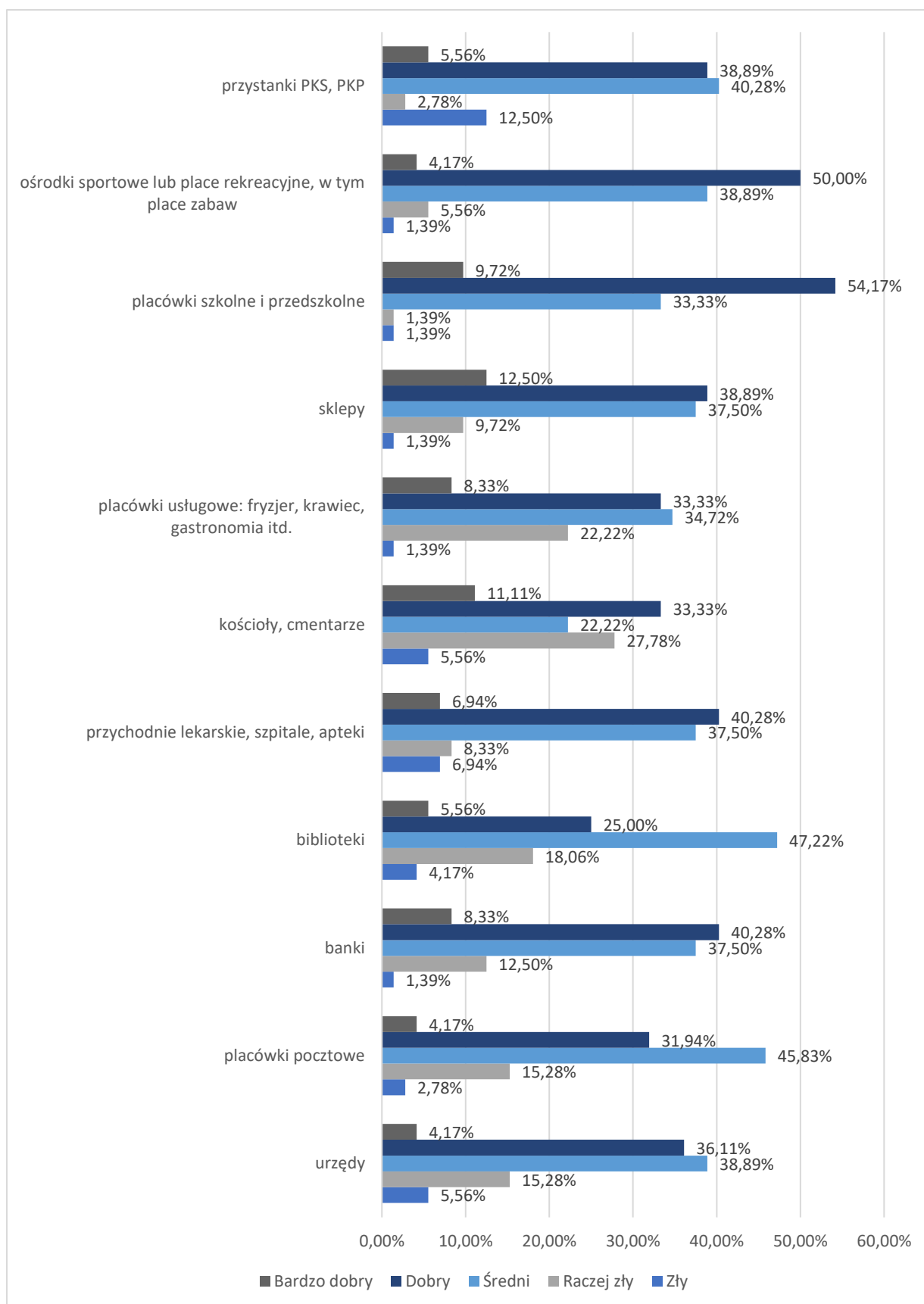
Dostęp do placówek szkolnych i przedszkolnych został oceniony pozytywnie. Najwięcej osób oceniło go jako dobry (54,17%), a 9,72% jako bardzo dobry. Oceny średnie stanowią 33,33%, a negatywne – 2,78%. Ogólnie rzecz biorąc, dostępność szkół i przedszkoli jest oceniana bardzo dobrze.

Ośrodki sportowe, place rekreacyjne, place zabaw

Najwięcej respondentów oceniło dostęp do ośrodków sportowych i placów rekreacyjnych jako dobry (50,00%). Oceny średnie stanowiły 38,89%, a oceny negatywne łącznie wyniosły 6,95%. Wyniki te sugerują, że dostępność do miejsc rekreacji jest ogólnie zadowalająca, choć istnieje przestrzeń do ulepszeń.

Przystanki PKS, PKP

Dostęp do przystanków PKS i PKP został oceniony głównie jako średni (40,28%) oraz dobry (38,89%). Oceny bardzo dobre wyniosły 5,56%, natomiast oceny złe – łącznie 15,28%. Wyniki wskazują, że dostępność przystanków komunikacji publicznej jest zadowalająca, choć niektórzy respondenci wskazują na potrzebę dalszych usprawnień.

Wykres 44 Proszę ocenić dostęp do miejsc i budynków użyteczności publicznej w powiecie radomskim (proszę zaznaczyć w wybranym polu znak „x”).

Wyniki ankiety dotyczące dostępu do usług pomocy społecznej w powiecie radomskim pokazują, że oceny poszczególnych usług są zróżnicowane, a w niektórych przypadkach istnieją wyraźne potrzeby poprawy dostępu. Poniżej znajduje się szczegółowa analiza wyników.

Usługi opiekuńcze

Najwięcej respondentów oceniło dostęp do usług opiekuńczych jako średni (56,94%). 25% uznało dostęp za dobry, natomiast oceny złe i raczej złe łącznie wyniosły 13,89%. Tylko 4,17% respondentów oceniło dostęp jako bardzo dobry. Wyniki te sugerują umiarkowany poziom zadowolenia, ale także wskazują na potrzebę poprawy dostępności i jakości usług opiekuńczych.

Usługi pielęgniarские

Dostęp do usług pielęgniarских uzyskał najwięcej ocen średnich (51,39%) oraz dobrych (27,78%). Oceny złe i raczej złe stanowiły łącznie 18,06%, natomiast tylko 2,78% respondentów oceniło usługi pielęgniarские jako bardzo dobre. Wyniki te sugerują, że większość osób jest umiarkowanie zadowolona, jednak istnieje miejsce na poprawę jakości opieki pielęgniarской.

Rehabilitacja domowa

Rehabilitacja domowa została oceniona jako średnia przez 48,61% respondentów, a 23,61% oceniło ją jako dobrą. Oceny złe i raczej złe stanowiły łącznie 26,39%, natomiast bardzo dobre jedynie 1,39%. Te wyniki pokazują, że dostęp do rehabilitacji domowej jest jednym z obszarów, który wymaga zdecydowanej poprawy.

Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych

Dostęp do dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych uzyskał oceny średnie (37,50%) oraz dobre (31,94%). Oceny złe i raczej złe stanowiły łącznie 23,61%, natomiast oceny bardzo dobre wyniosły 6,94%. Wyniki te sugerują umiarkowane zadowolenie z dostępu do tego typu pomocy.

Opieka paliatywna

Opieka paliatywna została oceniona głównie jako średnia (47,22%). Oceny dobre uzyskało 19,44%, podczas gdy oceny złe i raczej złe stanowiły łącznie 33,33%. Brak było ocen bardzo dobrych, co pokazuje potrzebę poprawy dostępu i jakości opieki paliatywnej.

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Świadczenia pieniężne, takie jak zasiłki stałe i celowe, zostały ocenione jako średnie przez 52,78% respondentów. Oceny dobre wyniosły 20,83%, a oceny złe i raczej złe stanowiły łącznie 23,62%. Wyniki te wskazują na umiarkowane zadowolenie z tej formy pomocy.

Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej

Świadczenia niepieniężne, takie jak praca socjalna czy poradnictwo, zostały ocenione jako średnie przez 54,17% respondentów, a jako dobre przez 25%. Oceny negatywne stanowiły 20,84%. Te wyniki sugerują, że świadczenia niepieniężne są oceniane lepiej niż niektóre inne usługi, ale nadal istnieje przestrzeń do poprawy.

Usługi w ramach programów rządowych

Usługi w ramach programów rządowych, takich jak „Asystent osoby niepełnosprawnej” czy „Wspieraj seniora”, uzyskały wysokie oceny dobre (45,83%) oraz średnie (29,17%). Oceny bardzo dobre uzyskało 13,89% respondentów, natomiast oceny złe i raczej złe stanowiły jedynie 11,11%. Wyniki te sugerują, że programy rządowe są dobrze odbierane i stanowią ważne wsparcie.

Aktywizacja seniorów w Klubach Seniora

Aktywizacja seniorów w Klubach Seniora została oceniona głównie jako dobra (45,83%), a oceny średnie wyniosły 36,11%. Oceny bardzo dobre uzyskało 8,33% respondentów, podczas gdy oceny złe i raczej złe stanowiły 9,72%. Wyniki te sugerują, że dostęp do aktywizacji seniorów jest w większości pozytywnie oceniany.

Świadczenia pieniężne z zakresu świadczeń rodzinnych

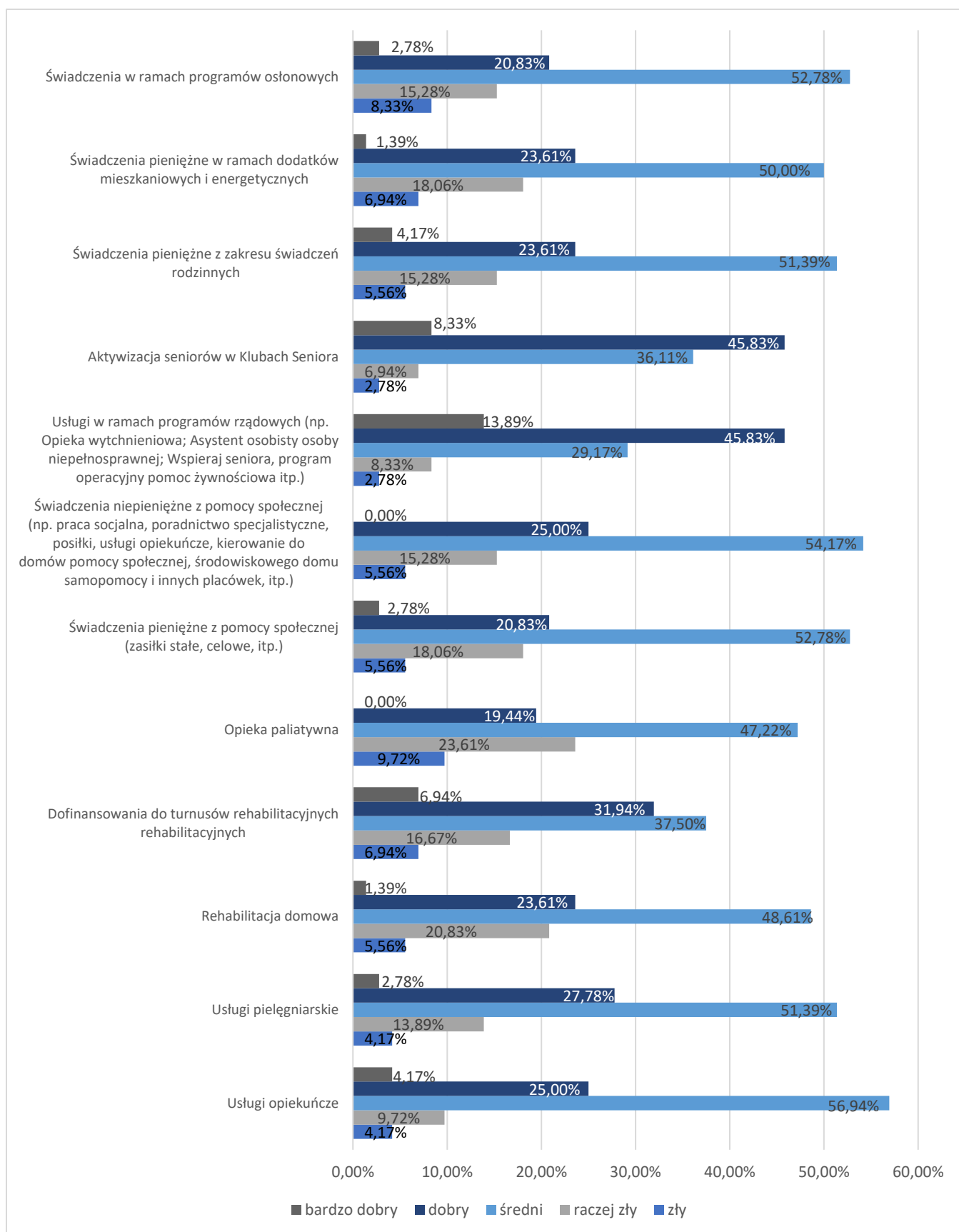
Świadczenia rodzinne uzyskały oceny średnie (51,39%) oraz dobre (23,61%). Oceny złe i raczej złe stanowiły 20,84%, a oceny bardzo dobre – 4,17%. Wyniki wskazują na potrzebę dalszej poprawy tej formy pomocy.

Świadczenia w ramach dodatków mieszkaniowych i energetycznych

Dostęp do dodatków mieszkaniowych i energetycznych został oceniony jako średni przez 50% respondentów, a jako dobry przez 23,61%. Oceny złe i raczej złe wyniosły łącznie 25%, natomiast bardzo dobre tylko 1,39%. Wyniki te pokazują, że dostępność tych świadczeń wymaga poprawy.

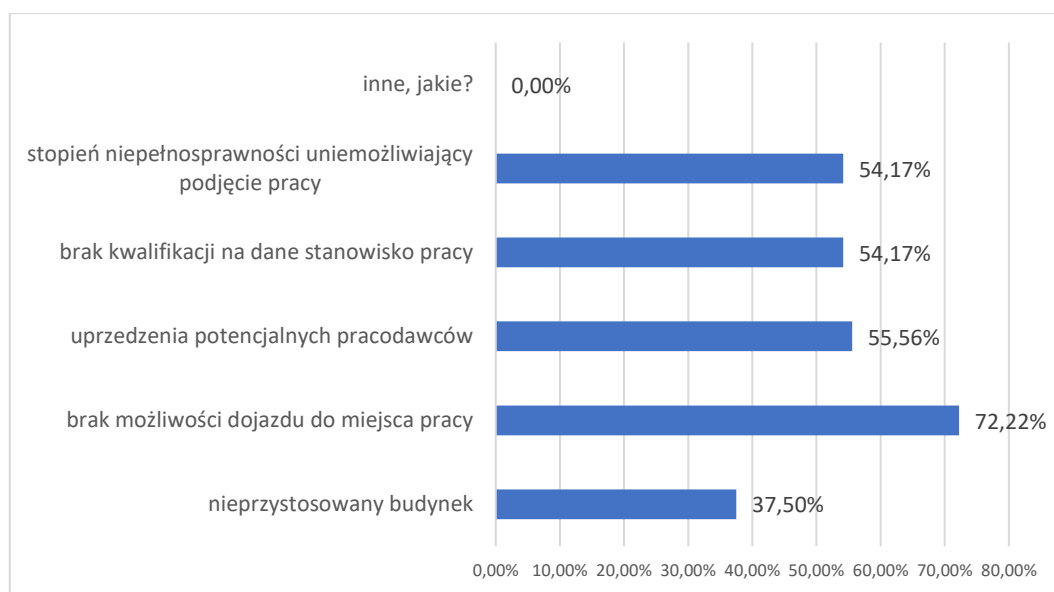
Świadczenia w ramach programów osłonowych

Świadczenia osłonowe zostały ocenione głównie jako średnie (52,78%), a oceny dobre wyniosły 20,83%. Oceny złe i raczej złe stanowiły 23,61%, a bardzo dobre – 2,78%. Wyniki te wskazują na umiarkowane zadowolenie z tej formy wsparcia.

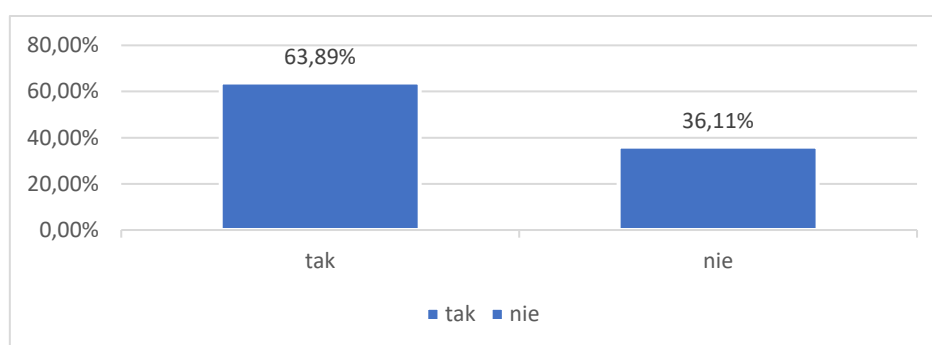
Wykres 45 Proszę ocenić dostęp w uzyskaniu pomocy dotyczącej podanych poniżej usług świadczonych w powiecie radomskim (proszę zaznaczyć w wybranym polu znak „x”).

Na podstawie wyników ankiety można stwierdzić, że największą barierą, która uniemożliwia osobom z niepełnosprawnościami podjęcie pracy zawodowej, jest brak możliwości dojazdu do miejsca pracy – ten problem został wskazany przez 72,22% respondentów. Kolejnym istotnym czynnikiem są uprzedzenia potencjalnych pracodawców, co zauważyło 55,56% uczestników ankiety. Następnie 54,17% respondentów wskazało brak kwalifikacji na dane stanowisko pracy oraz stopień niepełnosprawności jako przyczyny uniemożliwiające podjęcie pracy. 37,50% respondentów wskazało na problem nieprzystosowania budynków, co sugeruje, że fizyczna dostępność miejsc pracy pozostaje istotną barierą dla osób z niepełnosprawnościami.

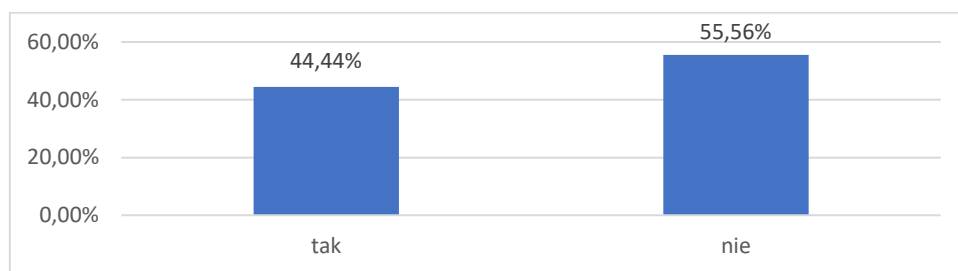
Wykres 46 Proszę zaznaczyć przyczyny, które według Pani/i uniemożliwiają podjęcie pracy zawodowej przez osoby z niepełnosprawnościami.

Na podstawie wyników ankiety można stwierdzić, że większość respondentów (63,89%) uważa, że osoby z niepełnosprawnościami mają dobry dostęp do usług medycznych. Niemniej jednak, 36,11% uczestników ankiety jest przeciwnego zdania i uważa, że dostęp ten nie jest wystarczający.

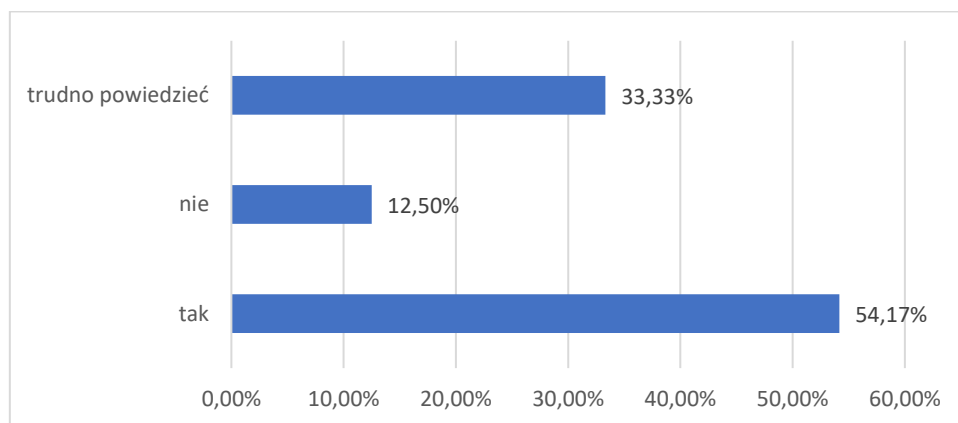
Wykres 47 Czy według Pana/i osoba z niepełnosprawnością ma dobry dostęp do usług medycznych?

Wyniki ankiety pokazują, że 55,56% respondentów uważa, że osoby z niepełnosprawnościami nie mają dobrego dostępu do informacji dotyczącej swoich uprawnień, natomiast 44,44% uważa, że dostęp ten jest dobry. Większość respondentów dostrzega w tej kwestii istotne braki, co może oznaczać konieczność wprowadzenia lepszych kanałów informacyjnych i kampanii edukacyjnych, aby umożliwić osobom z niepełnosprawnościami pełniejsze korzystanie z przysługujących im praw i świadczeń.

Wykres 48 Czy według Pana/i osoba z niepełnosprawnością ma dobry dostęp do informacji dotyczącej uprawnień dla osób niepełnosprawnych?

Na podstawie wyników ankiety można zauważyć, że 54,17% respondentów słyszało o akcjach na rzecz osób z niepełnosprawnościami organizowanych w powiecie radomskim. Niemniej jednak, 33,33% ankietowanych odpowiedziało „trudno powiedzieć”, a 12,50% respondentów zadeklarowało, że nie słyszało o takich akcjach.

Wykres 49 Czy słyszał/a Pan/i o akcjach na rzecz osób z niepełnosprawnościami organizowanych w powiecie radomskim?

Na podstawie odpowiedzi uzyskanych w pytaniu otwartym ankiety dotyczącej działań, które należałoby podjąć, aby osobom z niepełnosprawnościami mieszkającym w powiecie radomskim żyło się lepiej („*Jakie działania Pana/i zdaniem należałoby podjąć bądź usprawnić, aby osobom z niepełnosprawnościami mieszkającym w powiecie radomskim żyło się lepiej?*”), można wyciągnąć kilka kluczowych wniosków:

1. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej: Wielu respondentów wskazało na potrzebę poprawy komunikacji, zarówno miejskiej, jak i wiejskiej. Wskazywano na konieczność naprawy chodników, zmniejszenie krawężników, lepszą jakość dróg, a także zwiększenie liczby przystanków autobusowych oraz kursów komunikacji do większych miast. Poprawa dostępu do komunikacji miejskiej i wiejskiej była jednym z najczęściej powtarzanych postulatów.
2. Likwidacja barier architektonicznych: Barrierami, które ograniczają możliwości osób z niepełnosprawnościami, są również bariery architektoniczne. Respondenci sugerowali, że konieczne jest dostosowanie budynków publicznych, takich jak urzędy, przychodnie, oraz infrastruktury miejskiej, np. poprzez budowę podjazdów i dostępnych krawężników.
3. Lepszy dostęp do informacji: Część uczestników ankiety zwróciła uwagę na problem z dostępem do informacji o przysługujących osobom z niepełnosprawnościami uprawnieniach. Proponowano poprawę w zakresie informowania, co mogłoby obejmować większą dostępność materiałów informacyjnych oraz szkoleń.
4. Zwiększenie możliwości zatrudnienia: Postulowano większe wsparcie w zakresie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. Respondenci wskazywali na potrzebę tworzenia większej liczby miejsc pracy, zwłaszcza przystosowanych do ich potrzeb, a także działań mających na celu zwiększenie kwalifikacji zawodowych. Wskazywano również na konieczność organizowania szkoleń dla pracodawców, aby chętniej zatrudniali osoby z niepełnosprawnościami.
5. Podniesienie świadczeń finansowych: Uczestnicy ankiety sugerowali podniesienie świadczeń finansowych, takich jak zasiłki, które miałyby pomóc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym życiu. Zgłaszano również potrzebę dofinansowania opieki medycznej i wyjazdów rehabilitacyjnych.

6. Wsparcie społeczne i świadomość: Respondenci wskazywali na konieczność zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat problemów osób z niepełnosprawnościami, co miałyby pomóc w zmniejszeniu uprzedzeń oraz zwiększeniu akceptacji tych osób w społeczeństwie. Wskazywano również na potrzebę większego zainteresowania ze strony lokalnych władz.
7. Dostęp do usług medycznych: Respondenci sugerowali potrzebę poprawy dostępu do specjalistów oraz lekarzy pierwszego kontaktu, co miało być jednym z elementów polepszających jakość życia osób z niepełnosprawnościami. Postulowano również lepsze wyposażenie lekarzy w sprzęt podręczny.
8. Zwiększenie dostępu do wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych: Zgłaszano potrzebę organizacji większej liczby wydarzeń kulturalnych, imprez czy spotkań integracyjnych. Respondenci sugerowali, że zwiększenie dostępności do aktywności pozaszkolnych i wydarzeń kulturalnych poprawiłoby jakość życia osób z niepełnosprawnościami.

Wnioski te pokazują, że istnieje wiele obszarów wymagających poprawy, które mają kluczowy wpływ na jakość życia osób z niepełnosprawnościami w powiecie radomskim. Poprawa infrastruktury, zwiększenie dostępu do informacji, likwidacja barier architektonicznych oraz większa akceptacja i wsparcie społeczne są postulatami, które wyraźnie powtarzają się w odpowiedziach uczestników ankiety.

Rysunek 1. Główne potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

7. Analiza wyników

7.1 Mieszkańcy

Ogólne warunki życia w powiecie

- Ocena warunków życia: Najwięcej respondentów ocenia aktualne warunki życia w powiecie jako średnie (39,43%). Raczej dobre warunki zadeklarowało 23,34%, natomiast dobre – 20,50%. Niewielki odsetek ocenia je jako złe lub bardzo złe (12,93%). Wyniki te wskazują na przeciętną ocenę jakości życia przez większość mieszkańców.

Główne problemy społeczne mieszkańców

- Główne przyczyny problemów społecznych: Najczęściej wskazywanymi przyczynami problemów społecznych były alkoholizm (69,40%) oraz niezaradność życiowa (54,89%). Inne czynniki to bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (33,44%), bezrobocie (30,28%) i przemoc domowa (28,08%). Wskazuje to, że problemy związane z uzależnieniami i zaradnością są kluczowymi wyzwaniami dla mieszkańców powiatu.

Ubóstwo

- Liczba rodzin ubogich: 26,18% respondentów zna wiele rodzin ubogich, a 35,65% słyszało o takich rodzinach. Wynika z tego, że problem ubóstwa jest rozpoznawalny, choć w większości dotyczy osób, o których słyszeli respondenci.
- Przyczyny popadania w ubóstwo: Uzależnienia (71,29%) oraz dziedziczenie ubóstwa (49,21%) to najczęściej wskazywane przyczyny popadania w biedę. Respondenci widzą również wpływ chorób (41,32%) i bezrobocia (34,38%).

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami

- Problemy społeczne osób niepełnosprawnych: Izolacja (47,95%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (46,69%) to najczęściej wymieniane problemy. Z kolei 22,08% ankietowanych wskazało bezrobocie jako istotną trudność. Wyniki te pokazują, że osoby z niepełnosprawnością doświadczają przede wszystkim wykluczenia społecznego.

- Ocena pomocy dla osób z niepełnosprawnościami: 56,78% respondentów uznało, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnościami jest niewystarczająca. Wyniki te wskazują na potrzebę zwiększenia wsparcia i dostosowania oferty do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Dostęp do opieki zdrowotnej

- Dostępność opieki zdrowotnej: 82,33% respondentów uznało dostęp do placówek opieki zdrowotnej za niewystarczający, co wskazuje na poważny problem związany z dostępem do usług medycznych w powiecie.

Problemy osób starszych

- Główne problemy osób starszych: Choroby (83,91%), samotność (73,82%) oraz brak opieki ze strony rodziny (54,89%) to główne problemy osób starszych w powiecie radomskim. Wyniki te pokazują, że problemy zdrowotne i brak wsparcia rodzinnego mają kluczowy wpływ na jakość życia seniorów.

Przemoc domowa

- Przyczyny przemocy domowej: Najczęściej wskazywanymi przyczynami były uzależnienia (91,48%), nieumiejętność radzenia sobie z problemami (76,34%) oraz stres (45,74%). Wyniki te pokazują, że uzależnienia i problemy psychologiczne są kluczowymi czynnikami prowadzącymi do przemocy domowej.

Problemy dzieci i młodzieży

- Najczęstsze problemy dzieci i młodzieży: Uzależnienie od komputera i Internetu (81,07%) oraz przemoc ze strony rówieśników (72,87%) były najczęściej wymienianymi problemami. Również zaniedbania wychowawcze (50,47%) i brak autorytetów w otoczeniu (49,53%) stanowią istotne wyzwania.

Zaangażowanie władz lokalnych

- Ocena zaangażowania władz: Większość ankietowanych (54,26%) oceniła zaangażowanie władz w rozwiązywanie problemów społecznych jako pozytywnie, a 29,02% dostrzega potrzebę jeszcze większego zakresu wsparcia w obszarze problematyki społecznej.

Podsumowanie

Wyniki ankiety ukazują szereg istotnych problemów społecznych występujących w powiecie radomskim. Wyzwaniem jest dostęp do opieki zdrowotnej, który większość respondentów ocenia jako niewystarczający. Problemy związane z uzależnieniami, zwłaszcza w kontekście przemocy domowej, również dominują w wynikach. Osoby starsze, z niepełnosprawnością, w kryzysie borykają się przede wszystkim z problemami zdrowotnymi i samotnością. Dzieci i młodzież cierpią na uzależnienia od technologii oraz przemoc rówieśniczą. Doświadczają zaniedbań ze strony środowiska rodzinnego. Problemami występującymi w powiecie jest też niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz brak umiejętności rozwiązywania problemów.

7.2 Osoby z niepełnosprawnościami

Bariery architektoniczne

- Ocena barier architektonicznych: Problemem wskazywanym przez respondentów są bariery architektoniczne, takie jak brak dostosowanych wejść do budynków i brak podjazdów, co wymieniło 52,78% badanych. Wyniki te wskazują na potrzebę poprawy infrastruktury, aby umożliwić osobom z niepełnosprawnościami swobodne poruszanie się.

Problemy ze znalezieniem zatrudnienia

- Ocena możliwości zatrudnienia: 47,22% respondentów wskazało na trudności ze znalezieniem zatrudnienia jako problem. Bariery fizyczne oraz brak dostępu do edukacji są kluczowymi czynnikami utrudniającymi aktywizację zawodową, co sugeruje potrzebę wsparcia w zakresie edukacji i przeciwdziałania uprzedzeniom pracodawców.

Problemy materialne i społeczne

- Ocena problemów materialnych i społecznych: Brak środków finansowych, bieda oraz bezradność zostały wskazane przez 33,33% respondentów jako trudności, co pokazuje potrzebę zwiększenia pomocy socjalnej oraz wsparcia finansowego dla osób z niepełnosprawnościami.

Marginalizacja społeczna

- Ocena marginalizacji społecznej: 55,56% respondentów uważa, że niepełnosprawność ogranicza integrację społeczną, co wskazuje na konieczność podjęcia działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej dotyczącej ich problemów.

Ocena pomocy powiatu radomskiego

- Ocena wsparcia ze strony powiatu: Pomoc oferowana przez powiat radomski jest oceniana pozytywnie, co wskazało 36,11% respondentów, 55,56% nie ma jednoznacznej opinii, co sugeruje konieczność poprawy informacji o dostępnych formach wsparcia oraz ich skuteczności.

Ocena infrastruktury komunikacyjnej

- Ocena infrastruktury: Dostęp do przystanków oraz stan chodników zostały ocenione głównie jako średnie, a oceny negatywne wskazują na potrzebę poprawy infrastruktury, aby ułatwić osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z transportu publicznego.

Dostęp do budynków użyteczności publicznej

- Ocena dostępu do budynków: Respondenci ocenili dostęp do urzędów oraz placówek zdrowotnych umiarkowanie pozytywnie, jednak wskazano również na potrzebę dalszych ulepszeń w celu poprawy dostępności.

Problemy związane z zatrudnieniem

- Ocena barier w zatrudnieniu: Największą barierą w podjęciu pracy zawodowej jest brak możliwości dojazdu do miejsca pracy (72,22%), a także uprzedzenia pracodawców oraz brak kwalifikacji, co wymaga dodatkowego wsparcia w zakresie transportu oraz edukacji zawodowej.

Dostęp do opieki medycznej

- Ocena dostępu do opieki medycznej: Większość respondentów (63,89%) ocenia dostęp do usług medycznych pozytywnie, jednak 36,11% wskazuje na braki w tym zakresie, co wskazuje na potrzebę dalszej poprawy jakości i dostępności opieki zdrowotnej.

Podsumowanie

Osoby z niepełnosprawnościami w powiecie radomskim zmagają się z pewnymi barierami, z których najważniejsze są bariery architektoniczne, utrudniony dostęp do rynku pracy oraz

trudności w korzystaniu z komunikacji publicznej. Znaczna część respondentów wskazuje na ograniczoną akceptację społeczną oraz niewystarczającą jakość infrastruktury. Należy zatem podejmować działania mające na celu poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami, oraz zwiększenie świadomości społecznej oraz wzmocnienie zakresu wsparcia. Takie działania mogą przyczynić się do pełniejszego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i zawodowym.

8. Rekomendacje dla powiatu radomskiego

Rekomendacje na podstawie diagnozy mieszkańców oraz osób z niepełnosprawnościami w powiecie radomskim obejmują kompleksowe działania, mające na celu poprawę jakości życia zarówno ogółu mieszkańców, jak i osób z niepełnosprawnościami. Diagnoza ukazała problemy, z którymi mierzą się mieszkańcy powiatu — poczynając od uzależnień, przemocy, problemów infrastrukturalnych takich jak ograniczenia w dostępie do usług publicznych, aż po trudności społeczne i ekonomiczne. Szczególną uwagę poświęcono potrzebom osób z niepełnosprawnościami, które napotykają bariery utrudniające im codzienne funkcjonowanie, jednak rekomendacje dotyczą również działań, które mają poprawić dostępność i jakość życia wszystkich mieszkańców. Przedstawione rekomendacje mają na celu wprowadzenie zmian, które przyczynią się do integracji społecznej, zwiększenia dostępności usług oraz ogólnej poprawy warunków życia w powiecie radomskim.

Rekomendacje na podstawie badania ankietowanego mieszkańców

- **Rozwój usług wsparcia społecznego i profilaktyka uzależnień**

Należy zwiększyć dostępność programów wsparcia, zwłaszcza dla rodzin niewydolnych wychowawczo, z problemami alkoholowymi i innymi oraz dla osób dotkniętych przemocą domową. Należy zwrócić uwagę na zapewnienie w sytuacji koniecznej wsparcia w ramach ośrodka interwencji kryzysowej, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Konieczne jest rozwijanie nowych form wsparcia – mieszkania treningowe lub wspomagane. Część odsetek mieszkańców wskazuje uzależnienia jako poważny problem, dlatego rozwój infrastruktury pomocy i profilaktyki jest niezbędny do zmniejszenia negatywnego wpływu uzależnień na społeczność, mając na uwadze dobro rodziny i społeczeństwa. Uzależnienia i przemoc domowa skutkują bowiem często umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

- **Edukacja i przeciwdziałanie bezrobociu**

Bezrobocie i niska płaca to istotne problemy w powiecie radomskim. Rekomenduje się wprowadzenie programów wspierających zdobywanie nowych umiejętności, kwalifikacji zawodowych oraz współpracę z lokalnymi przedsiębiorstwami, aby zwiększyć liczbę ofert pracy. Warto także rozważyć programy zachęcające do podejmowania własnej działalności gospodarczej, aby wesprzeć przedsiębiorczość mieszkańców, pomóc w rozwiązywaniu występujących problemów w zakresie codziennego życia i funkcjonowania czy mieszkalnictwa (zwiększające się koszty utrzymania, ubóstwo energetyczne etc.).

- **Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i opiekuńczą**

Część mieszkańców wskazuje na konieczność poprawy dostępu do w/wymienionych usług. Zasadne jest podjęcie działań na rzecz zwiększenia liczby placówek, adekwatnie do występujących potrzeb, ich modernizacji oraz wzmocnienia opieki nad osobami długotrwale chorymi i starszymi. Wprowadzenie programów wsparcia zarówno w środowisku, jak i w placówkach.

- **Poprawa infrastruktury transportowej**

Ograniczona mobilność, zwłaszcza wśród osób z niepełnosprawnościami, jest wyzwaniem. Zasadnym wydaje się modernizacja środków transportu publicznego, w tym dostosowanie pojazdów do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, oraz zwiększenie dostępności do przystanków.

- **Zwiększenie dostępności miejsc rekreacyjnych i poprawa organizacji czasu wolnego**

Część respondentów wyraża potrzebę zwiększenia dostępności miejsc do spędzania wolnego czasu oraz organizacji wydarzeń rekreacyjnych. Zasadne byłoby zatem, wspieranie i rozwijanie oferty wydarzeń kulturalnych i sportowych, które będą odpowiadały na potrzeby różnych grup społecznych.

- **Działania edukacyjne i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu**

Problem wykluczenia społecznego dotyczy wielu grup, w tym rodzin o niskim statusie materialnym, osób starszych i niepełnosprawnych, wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Rekomenduje się prowadzenie działań w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu oraz realizację programów, które umożliwią tym grupom pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i pobudzanie aktywności w celu pełnej, zgodnej z zasadami współżycia społecznego realizacji ról społecznych.

- **Wsparcie dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi**

Zaniedbywanie, przemoc psychiczna, fizyczna to zjawiska nadal powszechne spośród różnych form niewłaściwego traktowania dzieci przez najbliższych, które odbierają szansę na szczęśliwe i bezpieczne dzieciństwo.

Konieczne jest zatem realizowanie działań, programów wsparcia opiekuńczo-wychowawczego, które pomogą w rozwiązywaniu problemów związanych z opieką nad dziećmi, a także zwiększenie dostępu do poradnictwa rodzinnego, a w sytuacjach koniecznych - dalsze wspieranie i rozwijanie systemu rodzinnej pieczy zastępczej.

- **Zwiększenie wrażliwości społecznej wobec osób starszych i z niepełnosprawnością**

Osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością często borykają się z problemami zdrowotnymi, samotnością i brakiem wsparcia. Ważnym krokiem jest prowadzenie inicjatyw uwrażliwiających społeczeństwo na potrzeby tych grup społecznych oraz rozwój usług o charakterze opiekuńczym.

- **Promocja zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie uzależnieniom wśród młodzieży**

Ze względu na wskazywanie uzależnień od komputera i Internetu jako głównych problemów wśród młodzieży, rekomenduje się wprowadzenie programów edukacyjnych promujących zdrowy styl życia, rozwijających umiejętności radzenia sobie ze stresem, oraz angażujących młodzież w aktywności sportowe i kulturalne. Promocja zdrowego stylu życia powinna wykorzystywać także zasoby naturalne.

- **Reintegracja społeczno-zawodowa**

Mając na uwadze fakt, iż duża liczba mieszkańców powiatu radomskiego to osoby z niepełnosprawnością, konieczne jest działanie ukierunkowane na rozwijanie oraz wzmacnianie u tych osób umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym oraz adekwatnie do możliwości psychofizycznych spełniania ról społecznych w miejscu pracy, życia i pobytu. Wzmacnianie istniejących, rozwijanie nowych form wsparcia np. w postaci utworzenia Zakładu Aktywizacji Zawodowej.

Rekomendacje na podstawie badania ankietowanego osób z niepełnosprawnościami

- **Likwidacja barier architektonicznych:** Bariery architektoniczne są jedną z głównych przeszkód wskazywanych przez osoby z niepełnosprawnościami. Konieczne jest zwiększenie nakładów na modernizację, priorytetem powinno być dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz z innymi niepełnosprawnościami ruchowymi.
- **Wsparcie w zakresie transportu:** Brak możliwości dojazdu do miejsca pracy jest kluczową barierą w aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Modernizacja infrastruktury transportowej powinna uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami, aby poprawić ich mobilność i samodzielność.
- **Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i zdrowotnych:** Dostęp do usług zdrowotnych i opiekuńczych został oceniony jako zadowalający, ale z obszarami wymagającymi poprawy. Rekomenduje się zwiększenie liczby dostępnych placówek oraz ich dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- **Aktywizacja zawodowa i edukacja:** Wiele osób z niepełnosprawnościami boryka się z trudnościami w znalezieniu pracy, m.in. z powodu braku kwalifikacji i uprzedzeń ze strony pracodawców. Zasadne jest wdrożenie programów wsparcia edukacyjnego i zawodowego, które umożliwią osobom z niepełnosprawnościami zdobycie nowych umiejętności oraz pomoc w znalezieniu zatrudnienia. Współpraca z pracodawcami oraz kampanie uświadamiające mogą również przyczynić się do zmniejszenia uprzedzeń wobec zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.
- **Poprawa jakości informacji o dostępnych świadczeniach i usługach:** Część respondentów wskazuje potrzebę zwiększenia dostępu do informacji dotyczących praw i uprawnień osób z niepełnosprawnościami. Rekomenduje się rozwój cyfryzacji, gdzie osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie mogliby uzyskać kompleksowe informacje o dostępnych świadczeniach, ulgach i usługach wsparcia.
- **Zwiększenie świadomości społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji:** Niepełnosprawność jest postrzegana jako główna przyczyna wykluczenia społecznego. Wskazane jest zwiększenie realizowanych programów edukacyjnych i kampanii społecznych, które będą promować postawy akceptacji i zrozumienia wobec osób z niepełnosprawnościami.

- **Wsparcie dla osób w trudnej sytuacji materialnej:** Problemy finansowe są powszechne wśród osób z niepełnosprawnościami, co ogranicza ich możliwość samodzielnego funkcjonowania. Należy zwiększyć dostęp do świadczeń socjalnych, w tym zasiłków oraz dofinansowań do rehabilitacji zawodowej i społecznej.
- **Rozwój programów aktywizacji społecznej:** Brak akceptacji, samotność i izolacja społeczna są problemami wśród osób z niepełnosprawnościami. Rekomenduje się zwiększenie realizowanych programów integracyjnych, takich jak warsztaty, wydarzenia kulturalne, sportowe etc., które umożliwią osobom z niepełnosprawnościami pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym oraz budowanie relacji z innymi mieszkańcami.
- **Poprawa dostępności miejsc i usług publicznych:** Dostęp do wielu miejsc użyteczności publicznej, takich jak urzędy, biblioteki, ośrodki zdrowia, został oceniony poprawnie. Zasadnym jest dalsze dostosowanie budynków publicznych i placówek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez instalację podjazdów, wind oraz dostosowanie toalet.
- **Programy przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji:** Bariery psychiczne, brak akceptacji oraz nietolerancja są częstymi problemami zgłaszanymi przez osoby z niepełnosprawnościami. Zasadnym jest realizacja programów przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji oraz zapewnienie wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających takich sytuacji.

Wdrożenie przedstawionych rekomendacji jest kluczowe dla poprawy jakości życia mieszkańców powiatu radomskiego. Zidentyfikowane bariery społeczne i materialne stanowią utrudnienie w codziennym funkcjonowaniu wielu grup społecznych, szczególnie osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz rodzin destrukcyjnych. Brak dostępu do odpowiedniej infrastruktury, usług zdrowotnych, edukacji oraz zatrudnienia prowadzi do wykluczenia społecznego, pogłębia ubóstwo oraz ogranicza możliwości rozwoju jednostek i całych społeczności.

Wprowadzenie rekomendacji pozwoli na eliminację tych barier, co przyczyni się do zwiększenia integracji społecznej, poprawy mobilności, lepszego dostępu do usług publicznych i zdrowotnych, a także zwiększenia szans na znalezienie pracy. Działania te są niezbędne, aby zapewnić wszystkim mieszkańcom równe szanse, godne warunki życia oraz

możliwość pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Poprawa sytuacji osób z niepełnosprawnościami i innych wpłynie pozytywnie na całą społeczność, budując bardziej zintegrowane, solidarne i rozwijające się społeczeństwo. Dlatego wdrożenie rekomendacji jest kluczowe dla zrównoważonego rozwoju powiatu oraz zapewnienia lepszej przyszłości jego mieszkańcom.